

У НОМЕР

Київ ініціює підвищення комунальних тарифів

Приблизно це станеться одразу після нового року. «Тарифи доведеться підвищувати незалежно від бажання», — заявив на слуханнях в Антимонопольному комітеті начальник управління цінової політики Київської міськдержадміністрації Василь Яструбинський. Утім, головна умова для підвищення — це зростання цін на газ. На його думку, опалення може подорожчати в 1,9 разу, гаряча вода і водовідведення — в 2,5 разу, холодна вода і водовідведення — в 2,7 разу, квартплата — в 3,1 разу. Нагадаємо, 30 жовтня Київрада вирішила підвищити тарифи ЖКГ для юридичних осіб у п'ять разів, а для деяких — навіть у десять. До цього було дворазове підвищення цін на хліб. А на початку листопада жителів і гостей столиці «ощасливили» підвищенням у чотири рази плати за проїзд у громадському транспорті. Чи таке ще буде?

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ
НА 4-Й СТОР.

Рейдерські набіги на будинки обласних профспілок зупинили «беркутівці»

Як ми вже повідомляли, минулих неділі та понеділка майже одночасно в багатьох регіонах країни були спроби захоплення невідомими особами будинків обласних профспілок — членських організацій Федерації профспілок України (ФПУ). Щоб зупинити ці рейдерські антиправні атаки, довелося втручатися правоохоронцям.

У Чернігові, як повідомляє наш власкор **Сергій ПАВЛЕНКО**, теж не обійшлося без цього інциденту. 16—17 листопада у приміщенні обласної федерації профспілкових організацій група осіб, зайшовши до актового залу, провела конференцію і зажадала від профділячів області віддати ключі від своїх кабінетів.

► СТОР. 4

Консультації триватимуть до четверга

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 18 листопада

Першим питанням на порядку денному було обрання Голови Верховної Ради. Проте зранку депутатські фракції так і не домовилися стосовно кандидатів на цю посаду. Офіційно зареєстровано лише один проект постанови про обрання главою парламенту лідера Блоку свого імені Володимира Литвина, який ще минулого тижня вніс депутат від «НУ—НС» Олександр Омельченко. І хоча до порядку денного було запропоновано внести й інші питання, зокрема, соціальні та антикризові законопроекти, всі чудово розуміли: доки не обрано Голову Верховної Ради, рухатися далі парламенту неможливо. Адже саме Голова Верховної Ради підписує всі закони та рішення, які ухвалює парламент.

► СТОР. 2

фото Олександра КЛИМЕНКА

Народні депутати В'ячеслав Кириленко, Олег Ляшко, Іван Кириленко в перерві сесійного засідання.

ПОДІЇ

Дихаємо в спину» провідним індустріальним країнам?

Наша країна посідає десяте місце у списку країн Киотського протоколу, що 2006 року спричинили найбільший викид в атмосферу парникових газів. Про це свідчать дані секретаріату кліматичної програми ООН, передає «**Німецька хвиля**». Тож Україна фактично «дихає в спину» таким провідним індустріальним країнам, як США, Росія, Японія, Німеччина, Канада, Велика Британія, Італія, Франція та Австралія. Як повідомив секретар кліматичної програми ООН Ів де Боер, представляючи 17 листопада експертний звіт, обсяги викидів парникових газів, які пришвидшують кліматичні зміни на планеті, попри підписання Киотського протоколу продовжують збільшуватися. У період з 2000 по 2006 роки шкідливі викиди у провідних індустріальних країнах зросли на 2,3 відсотка.

Кримчан оздоровлять якісні продукти

Програма «Якісні продукти — здорові кримчани» стартувала на півострові. Її реалізацію здійснює організація «Громадський контроль». Як повідомляє УНІАН, члени «Громадського контролю» починають моніторинг продовольчих товарів, які виробляються і реалізуються на підприємствах усіх форм власності. Програма передбачає укладення меморандуму про співпрацю між «Громадським контролем» і торговельними організаціями. Меморандум надішлють керівництву всіх супермаркетів, а також іншим торговельним підприємствам. За умовами меморандуму, підприємства торгівлі зобов'язуються не брати участі в реалізації прострочених і неякісних продуктів.

«Мовчить уряд, мовчить і радіо

На Тернопільщині споживачі масово відмовляються від дротового мовлення. З початку року відключено понад сто тисяч радіоточок. Особливо ці процеси

посилилися в жовтні, коли люди дізналися про підвищення плати за дротове радіо вдесьтеро. Але річ не стільки в самій оплаті, скільки в тому, що радіо у багатьох будинках мовчало, а споживачі, доки сума була помірна, оплачували мовчання.

Тим часом в обласній дирекції «Укртелекому» заявляють, що коштів для поновлення дротового мовлення не мають, більше того, торік воно принесло 5 мільйонів гривень збитків. І посилаються на те, що в умовах поширення телебачення, Інтернету, FM-станцій відновлювати радіоточки недоцільно. Проте споживачі шкодують, втрачаючи цю послугу, особливо люди старшого покоління, для яких радіо — невід'ємна частина їхнього життя. Не погоджується з такою ситуацією і місцева влада. На думку голови облдержадміністрації Юрія Чижмари, державну систему оповіщення та інформування населення потрібно зберегти, повідомляє наш власний кореспондент **Любов ЛЕВИЦЬКА**.

ФОТОФАКТ

Хоча вихованцям Харківської дитячої хореографічної школи від 9 до 17 років, їм під силу такі балетні шедеври, як «Лускунчик», «Білосніжка і семеро гномів», «Чиполіно» та інші.

Фото
В'ячеслава
МАДІЄВСЬКОГО
(Укрінформ).

Я ВАМ ПИШУ...

Звідки в армії борги?

Як старий солдат після Великої Вітчизняної війни я ще довгих п'ять років служив без відпустки в Радянській армії і на собі відчув усі її негаразди. Добре пам'ятаю онучі до колін, важкі кирзові чоботи і незмінну перлову кашу, а також холодну казарму з двоюрусними дерев'яними нарами. Тоді ми не скаржилися — все списували на «після війни».

А тепер — служать по року, сплять у чистих казармах, мають пристойну їжу. І раптом по телевізору повідомляють, що в армії через борги вимкнено електроенергію. Ніби армія на чомусь заробляє?! На мою думку, головна причина у тому, що в бюджеті на неї виділяють дуже мало грошей.

Микола ШУМЕЙКО.

Кривий Ріг
Дніпропетровської області.

КОРОТКО

- ❑ Залізничники закликають металургів зробити зустрічні кроки стосовно зниження цін.
- ❑ Почесне консульство України відкрито в угорському місті Сегед.
- ❑ У Полтаві накладено річний мораторій на заборону діяльності підприємств малого бізнесу.
- ❑ ДПА скорочує кількість планових перевірок юридичних осіб.
- ❑ В Одесі завершилось будівництво найбільшого в Європі вірменського культурного центру.
- ❑ Дрогобицький НПЗ сподівається на аверс нафтогону Одеса—Броди, щоб уникнути тривалої зупинки виробництва.
- ❑ На ринках світу подешевшала нафта.

(За повідомленнями
Укрінформу).

Консультації триватимуть до четверга

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 18 листопада

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

У виступах від фракцій депутати загалом оцінювали політичну ситуацію в державі, і жодних пропозицій чи зауважень щодо конкретних кандидатур на головне парламентське крісло не пролунало. У кулуарах називали ті само прізвища — Володимира Литвина, Олександра Лавриновича, Івана Плюща та Адама Мартинюка як ймовірних претендентів на посаду Голови Верховної Ради.

Регіонали наполягали якнайшвидше обрати керівника парламенту, щоб була можливість ефективно працювати. Натомість бютивці та депутати від «НУ—НС» пропонували першочергово розглянути антикризові законопроекти, зокрема, внесений урядом про зміни до цього річного бюджету, який передбачає додаткові видатки на Пенсійний фонд, стабілізацію діяльності компанії «Нафтогаз України», утримання вітчизняних Збройних Сил. На розгляд парламенту було внесено і низку альтернативних депутатських законопроектів, які передбачали кроки для врегулювання економічної ситуації та соціального захисту людей. Зокрема, Роман Зварич («НУ—НС») наполягав внести до порядку денного представлений його фракцією законопроект про заходи соціального захисту населення від наслідків фінансово-економічної кризи і негайно його розглянути. А комуніст Алла Александровська пропонувала: якщо оголошувати перерву, то тільки для того, щоб погодити порядок денний, підтримуючи ініціативу негайно розглянути депутатські та урядові законопроекти, які стосуються врегулювання кризи, змін до держбюджету-2008 тощо.

Натомість головуєчий, Перший заступник Голови Верховної Ради Олександр Лавринович, зауважив, що профільні парламентські комітети ще не встигли розглянути подані

антикризові та соціальні законопроекти й підготувати свої висновки до них. Тому лідери депутатських фракцій під час перерви запропонували змінити календарний план роботи парламенту на цей тиждень — у вівторок та середу попрацювати в парламентських комітетах, а знову зібратися в сесійній залі у четвер, 20 листопада. До того ж, за словами Олександра Лавриновича, очікується, що найближчим часом до парламенту від уряду надійде ще один великий пакет антикризових законопроектів, які мають розглянути профільні парламентські комітети.

Лідер фракції БЮТ Іван Кириленко закликав якнайшвидше завершити політичне переформатування парламенту: «Створіть коаліцію в будь-якому форматі і закінчуйте ці ігри до четверга — крайній варіант». А заступник голови фракції Блоку Литвина Олег Зарубінський закликав використати цей час справді на роботу в комітетах, а не на «всілякі змови за стінами парламенту»,

наголошуючи на тому, що всі консультації стосовно обрання нового глави парламенту мають відбуватися у Верховній Раді.

Зрештою, за зміну календарного плану і роботу в парламентських комітетах наступні два дні проголосували 300 парламентаріїв, свої голоси віддали представники Партії регіонів, БЮТ і Блоку Литвина.

Зранку парламентарії вітали з днем народження депутата **Василя КРАВЧУКА**.

***

Коментарі депутатів у кулуарах парламенту засвідчили: наразі жодна кандидатура на посаду Голови Верховної Ради, які обговорюються, не має достатньої підтримки.

БЮТ, за словами лідера фракції Івана Кириленка, заявив про готовність підтримати кандидатуру Володи-

мира Литвина або будь-яку іншу від «НУ—НС» на посаду глави парламенту за умови створення коаліції за участю БЮТ, «НУ—НС» та Блоку Литвина. Фракція БЮТ не пропонує своїх кандидатур на цю посаду. Регіонали ще не визначилися, за кого голосуватимуть. Натомість, за словами першого заступника голови фракції Олександра Єфремова, готують подання до Конституційного Суду щодо права Першого заступника Голови Верховної Ради підписувати ухвалені парламентом закони в разі необрання глави парламенту. Екс-голова Верховної Ради Арсеній Яценюк в інтерв'ю журналістам висловив думку, що жоден із названих кандидатів на посаду глави парламенту не має шансів бути обраним: «Шансів в усіх мало, як і голосів». Водночас серед претендентів на крісло Голови Верховної Ради з'явилось ще одне прізвище. За словами Романа Зварича, фракція «НУ—НС» розглядала можливість висування лідера своєї фракції В'ячеслава Кириленка, але той на засіданні фракції зняв свою кандидатуру. Р. Зварич також повідомив, що начебто Володимир Литвин готовий узяти самовідвід. Однак сам В. Литвин про це нічого не казав. Він розповів про понеділкову зустріч лідерів фракцій із Президентом України. За словами Володимира Литвина, на ній не йшлося про конкретні кандидатури на посаду глави парламенту, і «кожна сторона старанно обходила питання обрання керівництва Верховної Ради». Однак на запитання, чи висловлювався глава держави на підтримку його кандидатури, В. Литвин відповів: «Якби ще й Президент голосував, тоді б

я знав, що один голос є». Лідер блоку свого імені також наголосив на тому, що всі проблеми парламенту мають бути розв'язані у його стінах.

Юліана ШЕВЧУК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Із виступів представників фракцій

Олександр ЄФРЕМОВ (Партія регіонів):

— Основна небезпека для нашої держави — це коли на непрофесіоналізм нинішнього Кабінету Міністрів і створену ним економічну кризу в державі накладуються аспекти світової фінансової кризи.

Звідси висновок: **або ми консолідуємося в управлінні економічними, фінансовими, галузевими процесами і спільними зусиллями зупинимо сповзання держави до пірви безглуздя, виритої нинішнім урядом, або загубимо всяку перспективу на багато років уперед, а то й державу, як таку.** Тому найважливіше, у чому ми маємо визначитися, — чи є можливість за нинішнього політичного розкладу створити відповідальну більшість чи ні.

Наступне, що нам доведеться вирішувати рано чи пізно, — це заміна нинішнього уряду популістів на уряд у складі більш підготовлених спеціалістів. І що швидше це відбудеться, то краще буде для країни. Хоча ці спеціалісти опиняться у дуже складній ситуації під час прийняття непопулярних рішень. А робота такого уряду потребуватиме стійкої більшості у парламенті.

Сергій ГРИНЕВЕЦЬКИЙ (Блок Литвина):

— Фракція стурбована ситуацією, яка відбувається у політикумі нашої держави, і вважає, що ми вже перейшли ту межу, яка називається загрозою національній безпеці. Розбалансовано всі гілки влади, практично паралізовано парламентаризм, квотний принцип формування Кабінету Міністрів призводить до неефективності і непрофесіоналізму. Судова гілка влади у розгубленості, а точніше, у системній кризі.

Брехня і фальсифікація стали основою національної політики, а корупція — засобом управління. У таких умовах не дивно, що держава перебуває

на третьому місці за бідністю після Молдови і Албанії.

Усі погоджуються, що причиною такої розбалансованості є система виборів за закритими партійними списками. Усі чудово говорили на телешоу, що треба змінювати закон і приймати рішення відкривати партійні списки. Що заважає? Заважають амбіції окремих політиків.

Нам треба сьогодні зосередити увагу на формуванні керівного складу парламенту і прийняти рішення щодо виходу із кризи. Треба формувати бюджет 2009 року. І треба всім розуміти, що у 2009 році вже не буде регіонів-донорів. У державі має бути вирішено питання власності, енергетичної залежності, земельних питань. Фракція Блоку Литвина наполягає передусім вирішити питання обрання Голови Верховної Ради і повернутися у законне правове русло всім гілкам влади.

Микола ТОМЕНКО (БЮТ):

— Ми декілька місяців чули, що від кризи і безвідповідальності нас врятують дострокові вибори, а тепер всі борються з кризою, і вже вибори — неактуальне питання. А де ж ви, розумники, два місяці були, коли колотили країну і казали, що тільки вибори врятують її?

Наша політична сила чітко і однозначно сказала — **нас не цікавить прізвище Голови Верховної Ради, колір його волосся, який у нього буде одяг, черевики. Нас цікавить, що ця людина робитиме в парламенті, які закони підтримуватиме, чи візьме відповідальність разом із урядом за ту ситуацію, яка є в країні, і чи виправлятиме її.** Наша позиція чітка — ми готові проголосувати за того політика, який скаже: мої принципи такі, я підписую зобов'язання разом із такими політичними силами, я формую коаліцію і перед українським суспільством обіцяю, що в цьому парламенті будуть ухвалені закони про соціальний захист

людей, про захист української економіки, бюджет, у цьому парламенті буде порядок. І йому не будуть дзвонити з різних вулиць і казати, що треба припинити чи перенести розгляд того чи іншого законопроекту. Тільки-но знайдуться бажаючі нести відповідальність — наша політична сила одразу за це проголосує. Відповідальність, спільна робота, коаліція або бодай публічне зобов'язання, що робитиме Голова Верховної Ради разом із парламентом — це ті обов'язкові умови, які висуває наша політична сила.

Петро СИМОНЕНКО (КПУ):

— Щоденний аналіз соціально-економічної ситуації в Україні дає нам повне право заявити: **влада в особі Юшенка і його помаранчевої команди, яка захищає інтереси тільки власників, досі нічого не зробила, щоб зберегти робочі місця, забезпечити соціальні гарантії і виплати зарплати в повному обсязі.** Не зробили нічого, щоб захистити просту людину, робітника, службовця, пенсіонера, студента. Особливості для України полягає в тому, що криза фінансова переходить у кризу соціальну, економічну, політичну. При цьому всі дії влади і олігархів спрямовані на те, щоб лише врятувати свої капітали.

Ще раз звертаюся з вимогою розглянути наші пропозиції про виведення України із кризи. Наша програма пройшла перевірку часом в нашій країні в радянські часи, а її основні принципи — і за кордоном. Жорсткі радикальні заходи, аналогічні тим, які пропонуємо ми, — посилення державного і суспільного контролю над стратегічними секторами економіки, націоналізація і передання контрольного пакета акцій колективам підприємств, якщо їх власник неспроможний забезпечити збереження робочих місць, гідний рівень зарплати і соціальних зобов'язань, державні монополії на алкоголь і

тютюн — свого часу дозволили Рузвельту подолати велику депресію.

В'ячеслав КИРИЛЕНКО («НУ—НС»):

— Цей тиждень в Україні пройде під знаком вшанування пам'яті жертв Голодомору, геноциду українського народу, який мав місце у 1932—1933 роках. По всій країні люди віддадуть належне тим, хто безневинно загинув під час сталінського злочинного терору голодом. Це не просто відзначення історичних подій, Голодомор мав жакливі політичні, економічні та культурні наслідки, які Україна відчуває на собі досі. Цього тижня сім президентів великих європейських країн прибудуть до Києва для участі у відзначенні пам'яті жертв Голодомору. Ми шкодуємо, що отримали зневажливу відповідь з боку російського президента, який ще раз продемонстрував, що Росія не готова сприймати правду про Україну і українську історію. Така тональність не сприяє зміцненню україно-російських відносин.

Цього тижня мають бути розглянуті питання внутрішнього парламентського життя. **Для нас важливо, щоб парламент приймав закони, а не продовжував демонструвати всім українцям нездатність до роботи.** Тому ми закликаємо швидко завершити процедуру обрання нового Голови Верховної Ради і розпочати розгляд антикризових законів. Якщо вони є в уряді — нехай їх внесе уряд. Якщо ці закони потрібно невідкладно ухвалювати — давайте голосувати одразу, витрачаючи якнайменше часу на розгляд у комітетах і обговорення у залі. «Наша Україна», зі свого боку, внесла соціальний антикризовий законопроект. Він передбачає зміни до чотирьох законів. Цим законопроектом ми повинні запровадити виплату за тимчасове безробіття, яка має бути нарахована у розмірі двох третіх тарифного окладу. Ми маємо у бюджеті наступного року передбачити великі гроші на громадські роботи, подбати, щоб з 1 січня не було зменшено зарплати бюджетникам і пенсії. А така загроза є.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Серед претендентів на крісло Голови Верховної Ради з'явилося ще одне прізвище

Сосниця отримала аудіозаписи виступу Олександра Довженка

Заступник Голови Верховної Ради України Микола Томенко під час перебування на Чернігівщині відвідав Сосницю. Разом з головою Чернігівської обласної ради Наталією Романовою він презентував у ході зустрічі з школярами та вчителями проєкт «Україні потрібні герої», що передбачає низку заходів щодо популяризації визначних історичних постатей. М. Томенко та Н. Романова подарували літературно-меморіальному музею Олександра Довженка телевізор та DVD-програвач для перегляду аудіозаписів виступу Олександра Довженка на другому з'їзді письменників СРСР, фрагментів «Зачарованої Десни» у виконанні Олександра Гая та Юрія Тимошенка, відеозапису виступу кінорежисера українською мовою у Москві на III всеслов'янському мітингу в травні 1943 року.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

ФОТОФАКТ

«Вірю у ваше світле прагнення розбудовувати рідну Україну» — написано на сертифікатах, які разом з премією народний депутат України Павло Жебрівський вручив десяти найкращим студентам Житомира, серед яких і четвертокурсниця Державного університету імені Івана Франка Інна Степанюк (на знімку).

Фото Олексія КАВУНА.

Кабмін залишився без земельних аукціонів

У понеділок Конституційний Суд оприлюднив рішення, яким визнав неконституційним положення пункту 1 постанови Кабміну «Про затвердження порядку проведення в 2008 році земельних аукціонів».

Зокрема, на думку КС, питання, врегульовані даним пунктом постанови, стосовно порядку відчуження, набуття і здійснення права власності, права тимчасового користування, функцій, компетенції органів державної влади і місцевого самоврядування, мають врегульовуватися виключно законом.

Водночас судом припинено провадження у справі в частині перевірки на відповідність Конституції пунктів 2—6 цієї постанови Кабміну, оскільки в конституційному поданні не наведено аргументів про неконституційність вказаних пунктів.

За словами судді-доповідача Івана Домбровського, видавши таку постанову, Кабмін взяв на себе повноваження Верховної Ради. Саме це і стало основною причиною визнання п. 1 згаданої постанови неконституційною, підкреслив суддя КС.

Богдан ЛАВРЕНЮК.

Нестабільність — живильний ґрунт електоральних настроїв

РЕГІОН: ПОЛІТИЧНИЙ СПЕКТР

З—поміж більш як сотні обласних організацій політичних партій, що зареєстровані на Закарпатті, традиційно найвпливовішими є чотири. Це — прихильники Віктора Ющенка, Віктора Януковича, Юлії Тимошенко, Володимира Литвина.

Широка коаліція по-закарпатськи

Така само приблизно розстановка сил і в депутатському корпусі обласної ради. Проте є одна суттєва деталь: на відміну від парламенту України, широка коаліція у складі «нашоукраїнців» і регіоналів на Закарпатті створена на першій же сесії обласної ради п'ятого скликання.

Розклад цих сил істотно не змінився й після того, як керівник фракції «НУ—НС», перший заступник голови обласної держадміністрації Іван Балога заявив про вихід із цієї партії. Він мотивував це тим, що дії керівників партії останнім часом дедалі більше йдуть у супереччя політиці Президента. Водночас Іван Балога зазначив, що залишається членом команди Віктора Ющенка і на будь-якій посаді завжди працюватиме на благо громади Закарпаття та України. Разом із Іваном Балогаю із «НУ—НС» у повному складі вийшли всі члени обласної організації цієї партії, голови районних та міських парторганізацій.

П'ятого липня в Мукачевому відбулася конференція обласної організації «Єдиний центр». Із 188 делегатів, котрі взяли в ній участь, 185 голосували за обрання Івана Балоги головою обласної організації цієї політичної сили. У своєму виступі він наголосив, що новостворена партія готова співпрацювати з усіма політичними силами краю, незалежно від їхніх лідерів та ідейного спрямування.

Село вийшло на свій майдан

Конфлікт між двома групами депутатів Баранинської сільської ради — представниками ПР та прихильниками сільського голови Павла Чучки

— триває вже понад два роки. І весь цей час перші під усілякими приводами блокували роботу сільради. У липні відбулася процедура відкликання п'яти депутатів-регіоналів. Відтак було прийнято рішення другого листопада провести проміжні вибори.

Проте Ужгородський міськрайонний суд своєю ухвалою від 23 жовтня задовольнив адміністративний позов одного з депутатів-регіоналів, визнавши рішення про проведення проміжних виборів неправомірним, і зобов'язав сільського голову передати документи й печатку позивачам-опонентам. Однак той відмовився, вважаючи, що правоохоронні структури виконують політичне замовлення регіоналів. 31 жовтня колегія суддів Львівського апеляційного адміністративного суду рішення Ужгородського суду скасувала.

Проте, за словами голови територіальної виборчої комісії Богдана Пилипіва, в ніч перед виборами, першого листопада, о 21-й годині 30 хвилин Ольга Пеха, одна із п'ятірки депутатів, яких відкликали виборці, звернулася із заявою до того ж таки Ужгородського міськрайонного суду з вимогою скасувати вибори, оскільки про своє відкликання вона дізналася тільки 31 жовтня. Ужгородський міськрайонний суд виніс ухвалу на користь депутата, скасувавши рішення виборчої комісії. Постанову суду було винесено вночі другого листопада, тобто вже в день виборів.

Результати виборів такі: із 773 виборців, котрих було внесено до списків для голосування, участь у виборах взяли 404, тобто 52, 5 відсотка; депутатами Баранинської сільської ради, до якої входять чотири села — Баранинці, Довге Поле, Барвінок та Під-

горб, обрано нових представників громади.

Виконавчий директор Закарпатського регіонального відділення Асоціації міст України та громад Олег Лукша на прес-конференції в Ужгородському прес-клубі реформ наголосив: відкликання депутатів мешканцями сіл та проведення виборів нових депутатів — це повна перемога громади. У Баранинцях народилося повноцінне місцеве самоврядування.

Міна сповільненої дії

Нестабільність як політична, так й економічна — живильне середовище для тих, хто прагне розхитати державницький корабель.

Яскравим прикладом став Конгрес підкарпатських русинів, що відбувся в Мукачевому 25 жовтня. На ньому проголошено республіку «Підкарпатська Русь» і висловлено вимогу до обласної ради — до 1 грудня затвердити результати обласного референдуму 1991 року (під час референдуму більшість мешканців Закарпаття висловилося за надання Закарпаттю статусу спеціальної самоврядної території як суб'єкта України).

Конгрес викликав неоднозначні оцінки в політикумі краю. Закарпатська обласна організація «НУ—НС» оприлюднила заяву «Штучне насадження політичного русинства є грубим нехтуванням думкою та потребами закарпатців». У проведенні так званого Другого європейського конгресу підкарпатських русинів та проголошення республіки «Підкарпатська Русь» обласна організація «Нашої України» вбачає відверто антиукраїнські дії, спроби окремих політиків спекулювати на стародавній самоназві українців.

Фракція БЮТ в Закарпатській обласній раді теж виступила із заявою, в якій ідеться про те, що дії організаторів та учасників конгресу стали можливими «через недалекоглядну, містечкову політику широкої коаліції в обласній раді».

Депутат обласної ради, член Партії регіонів Василь Швардак вважає, що обласна рада може підтримати рішення Конгресу русинів. Водночас депутат зазначив, що надавати Закарпаттю статус автономії недоцільно. «Це питання треба вивчати, залучати науковців. Це міна сповільненої дії».

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

ФОТОФАКТ

У закарпатському селі Баранинці, що неподалік від Ужгорода, відкрили хресну дорогу, що складається з 14 капличок, ініціатором якої став сільський голова Баранинців Павло Чучка (на знімку).

Фото Сергія ГУДАКА (Укрінформ).

САМОВРЯДУВАННЯ

Не боятися радитися з громадянами

Місцевий консультативний референдум в Шевченківському районі Києва відбувся. Проти ліквідації району проголосувало майже 98 відсотків громадян. На цьому наголосила під час прес-конференції голова ТВК Шевченківського району Ольга Неприцька.

Голова Шевченківського району Віктор Пилипишин переконаний, що такий результат референдуму означає вотум довіри районній владі з боку громадян. Попри загальну атмосферу недовіри до політиків і до виборів, яка на референдум була досить висока. Він наголосив, що влада повинна навчитися радитися з киянами, у тому числі і з стратегічних питань. «Нині єдине, що проводиться в місті цілеспрямовано, — це централізація влади. Ми прихильники протилежної ідеології — максимально наблизити владу до людей», — завив голова району. Референдум — невід'ємна частина такої ідеології. Кожна проблема в місті має пройти два етапи громадської експертизи. Перший — це дискусія в середовищі спеціалістів та політиків, другий — винесення питання на суд киян, на референдум. Окрім того, Віктор Пилипишин вважає, що референдум, подібний до того, який відбувся в Шевченківському районі, має стати звичною практикою в столиці. Подібні референдуми, на його думку, нині слід проводити, наприклад, з проблем розміщення ігрових автоматів, забудови зелених зон та з інших важливих питань.

Тоді мешканці зможуть ефективно захищати свої інтереси. Він впевнений, що Київ повинен терміново реагувати на ті негативні тенденції, які принесла з собою економічна криза. «Потрібно на рівні міста створити антикризову команду, куди увійдуть політики, експерти та фахівці. Слід також переглянути сучасну бюджетну політику, коли основні ресурси збирає центр, а в районах залишається сума в 300 млн. грн., якої вистачає лише на зарплату», — сказав Віктор Пилипишин.

Сергій МЕЛЬНИК.

У Севастополі хочуть змінити режим теплопостачання

Голова Севастопольської міськради Валерій Саратов після відвідування однієї з котельень зробив досить песимістичний прогноз: «Якщо ми сьогодні не почнемо реформування системи теплопостачання, нас чекає безвихідь — зростання тарифів при погіршенні якості». Вихід із ситуації міський керівник бачить у переведенні на автономний режим теплопостачання соціальних об'єктів: шкіл, лікарень, дитячих садів і т. п. І передує, на його думку, варто зробити окрему структуру теплопостачання для мікрорайону вулиці ім. Т. Шевченка, який розташований від котельні, що постачає його теплом, за сім кілометрів.

Вирішення питання цілком реальне навіть в умовах кризи, що вибухнула, хоча для цього, за словами В. Саратова, необхідно почекати з другорядними проблемами, а зусилля і гроші сконцентрувати на головному. Голова міськради пообіцяв, що депутати найближчим часом розглянуть «Програму реформування теплопостачання Севастополя», розроблену фахівцями міськдержадміністрації.

Микола МАГДИЧ.

Севастополь.

Сформовано нову виборчу комісію

На сесії Одеської обласної ради, що відбулася минулої п'ятниці, депутати розглянули заяву голови обласної територіальної виборчої комісії Віталія Білоусюка про те, що в нинішньому своєму складі виборча комісія не може працювати і тому він звертається до депутатського корпусу з проханням про її розформування. Прохання було задоволено.

А на позачерговій сесії обласної ради, що пройшла нещодавно, депутати затвердили новий склад тервиборчої комісії.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Одеса.

У Харківській області достроково виконано цьогорічну програму «Шкільний автобус» (*Укрінформ*)

Миколаївські банкіри готові кредитувати тільки стабільні підприємства (*Укрінформ*)

У НОМЕР

► *КИЇВ*

Ціни на проїзд у столиці завищені

Такого висновку дійшов Перший віце-прем'єр-міністр України Олександр Турчинов. І доручив Київській міській державній адміністрації зменшити вартість проїзду громадським транспортом «до обґрунтованого рівня», приблизно удвічі. Отримані у ході перевірок дані свідчать, що вартість проїзду в метрополітені не може перевищувати 1 гривню, а в наземному транспорті — 80 копійок. Про це пан Турчинов заявив під час наради за попередніми підсумками перевірки обґрунтованості підвищення тарифів на послуги міського пасажирського транспорту в Києві, повідомляє **Укрінформ**.

Також Перший віце-прем'єр-міністр доручив Державній податковій адміністрації перевірити діяльність підприємств «Київпастранс» і «Київський метрополітен» з метою ліквідації джерел тіньових доходів, виявлення реальних обсягів приховуваних надходжень і недопущення ухилення від сплати податків.

Нагадаємо, що свого часу столичні транспортники проводили акції протесту із закликами до уряду не втручатися в діяльність органів місцевого самоврядування щодо регулювання тарифів на проїзд у громадському транспорті. Однак радикальних рішень до закінчення роботи комісії об'єднана профспілкoва організація працівників КП «Київський метрополітен» звживати не збиралася. «Якщо висновки комісії не підтвердять обґрунтованість нових тарифів (а це буде політичне рішення, і ніяк не економічне!), профспілка метрополітену терміново проведе збори трудового колективу, де буде прийняте колегіальне рішення щодо подальших дій» — заявив тиждень тому голова Об'єднаної профспілки працівників Київського метрополітену Олександр Мозолевич. Остаточних підсумків комісії чекати залишилися недовго, та що прийде разом з ними?

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

► *ТЕРНОПІЛЬЩИНА*

На дорогах поменшало автомобілів

Цього понеділка на дорогах Тернополя автомобілів стало десь на третину менше, навіть у години «пік» можна було спокійно проїхати. Водії пояснюють це тим, що багато хто доробляє документи, зокрема, тимчасові свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу. В обласній Державтоінспекції обіцяють за це до кінця тижня не штрафувати, оскільки й самі не можуть впоратися із видачею посвідчень.

До нових Правил дорожнього руху ставлення у регіоні здебільшого позитивне, порядку стало більше. Однак уже з першого дня їх запровадження затримано шестеро водіїв у нетверезому стані. Тепер вони відповідатимуть з усією суворістю нового закону.

Нагадаємо, що за десять місяців цього року на дорогах Тернопільщини сталося 537 ДТП, у яких загинули 124 особи, майже 700 — травмовано.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Постраждали від розливої ртуті досі поневіряються

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

Всього на кілька днів обіцяла влада відселити мешканців двох під'їздів будинків № 27 і 31, що на вулиці 15 Квітня у Тернополі, де 7—8 жовтня було виявлено два кілограми розливої ртуті. А повернутися у свої квартири 230 осіб не можуть уже півтора місяця.

Людям набридло поневірятися по родичах та знайомих, тулитися на ліжку у студентському гуртожитку. Вони вже пікетували з цього приводу міську владу, але поки що працівники санепідемстанції дозволу на вселення у квартири їм не дають. Незважаючи на інтенсивну демеркуризацію, випари ртуті все ще перевищують норму, особливо у будинку №27, який постраждав першим. Незважаючи на заборону, деякі мешканці будинку №31 взялися самостійно очищати свої квартири.

Річ у тім, що рятувальники проводять демеркуризаційні роботи лише у під'їздах. А як бути з квартирами? На жаль, нині, як і півтора місяця тому, ніхто не дає

відповіді на запитання, коли люди зможуть повернутися у свої будинки. Чиновники кажуть, що все впирається у кошти. Міська влада вже витратила на ліквідаційні роботи, допомогу сім'ям (по тисячі гривень на кожну квартиру), харчування потерпілих 250 тисяч гривень. Щоб охопити весь обсяг робіт, потрібно ще 800 тисяч гривень. Таких грошей у міському бюджеті немає. Нема їх і в обласному. Тому вирішено звернутися по допомогу до Кабінету Міністрів. Чи відреагує уряд на надзвичайну ситуацію, наразі невідомо. Відомо лише, що ртуть швидше випаровується при високій температурі. Невже потерпілим доведеться чекати весни, щоб потрапити додо-

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

му? Мовчить і міліція. Кілька тижнів тому правоохоронці обнадили громадськість, що майже натрапили на слід злочинця, од-

нак досі нічого конкретно не сповістили.

Любов ЛЕВИЦЬКА.
Тернопільська область.

Тепло не подорожчає. Радіти чи сумувати?

Влада Маріуполя зупинила підвищення тарифів на послуги «Маріупольтеплотмережі», за яке депутати міськради проголосували раніше — в серпні. Передбачалося, що комунальні тарифи збільшуватимуться поетапно, і вони підвищуватимуться протягом трьох місяців. Однак тепер вирішено тимчасово зупинити зростання тарифів. Причина — складна соціальна ситуація в місті металургів, де підприємства вже не здатні платити працівникам зарплату

Ліна КУЩ.
Донецька область.

Куди дзвонити, коли горить

Більше половини мешканців Херсонщини не знають, куди телефонувати у разі надзвичайної ситуації, але водночас люди розраховують на допомогу місцевих вогнеборців. Такі неочікувані результати опитування у ході перевірки одержали фахівці обласного КРУ. Вони вивчали стан протипожежного захисту та використання державних коштів у галузі.

На жаль, фінансування підрозділів з кожним роком скорочується, гроші виділяються лише на паливе й заробітну плату. Причому в окремих підрозділах люди отримують зарплату за рівнем меншу за мінімальну. Про оновлення техніки та засобів гасіння годі й казати. Дислокація частин теж не від-

повідає вимогам, через це втрачається дорожочинний час. Так, приміром, ревізори виявили, що під час масштабної пожежі в Новій Каховці, коли згорів Будинок культури, пожежники добиралися аж із Берислава — за 65 км, водночас мешканці житлового будинку, що горів у цьому районі, чекали на вогнеборців цілу годину. Складена в області Програма розвитку пожежної охорони передбачає до 2010 року створити 42 місцеві підрозділи пожежної охорони, натомість є лише 13.

А ми нагадуємо, що викликати пожежну команду можна по телефону 01.

Алла БРУСИЛОВА.
Херсонська область.

Костя Бурий тепер не самотній

Матеріал «Охоронець Малини і бабусиною спадку» автора цих рядків («Голос України» за 8 листопада ц. р.) про Костю Бурого (на знімку), який живе самотньо в родинному будинку, викликав жвавий інтерес серед читачів нашої газети. Дехто уже надіслав йому трішки грошей. Надаємо координати благодійного рахунку для переказу коштів: УДК у Менському районі Чернігівської обл., код 21400608, МФО 853592, р/р 35425003000936, МРЦСССДМ. Призначення платежу: безповоротна благодійна допомога для Бурого Костянтина Миколайовича. Посилки можна надсилати в село Гусавку Менського району Чернігівської обл.

Фото Сергія ПАВЛЕНКА.

Рейдерські набіги на будинки обласних профспілок зупинили «беркутівці»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Це була рейдерська атака», — так прокоментував на прес-конференції голова федерації профорганізації області Володимир Струк дії своїх опонентів. Як пояснив він, учасники таємного зібрання не представляли інтереси більшості профспілок обласної федерації, а тому їх рішення нелегітимні. В. Струк повідомив, що двері багатьох кабінетів були зламані, невідомі особи забрали печатку, бухгалтерські документи і намагалися у понеділок приступити до роботи. З цього приводу слідчим відділом Чернігівського міськвідділу внутрішніх справ порушено кримінальну справу за ознаками ч.1 ст. 357 КК України. Нині приміщення обласної федерації профспілкових організацій перебуває під охороною міліції.

На Кіровоградщині, як інформує наш власкор Петро МЕЛЬНИК, деякі незвані профспілкові лідери організували вчора акції протесту. «Ми готові до проведення протестних заходів, — заявила під час спілкування із журналістами голова Федерації профспілок області Олександра Залевська. Проте це можливо лише, якщо в державі не зберігатимуться робочі місця трудівників і належний рівень їх заробітної плати. В такому разі ми перейдемо в

опозицію і до уряду, і до Верховної Ради, і до Президента... Обласні федерації профспілок відмежовуються від тих акцій протесту, які проводяться нині сумнівними профспілковими діячами біля будинків профспілок, і вважають їх політичним замовленням. Ми вважаємо злочинним штовхати на це людей в такий критичний для країни час».

Організують їх, зазначає обласний профспілковий лідер, ті самі особи, які робили спроби рейдерських захоплень та утримань будинків профспілок по всій Україні, з метою захопити печатки профспілкових організацій, статутні документи і підмінити з допомогою неправомірних рішень самі профспілкові органи. У зв'язку з цим підрозділи міліції приведено в підвищену готовність. А будь-які спроби порушення громадського порядку, за словами начальника відділу громадської безпеки УМВС в області Олега Вітюгова, не допускаються працівниками підрозділу «Беркут». Уже протягом трьох днів в зоні конфлікту чергують посилені наряди правоохоронців. Щоб забезпечити законну охорону приміщення і майна, обласній федерації профспілок рекомендовано терміново укласти договір з органами Державної служби охорони.

Пекарні рятують за рахунок споживачів

У Вінниці знову подорожчав хліб. На підприємстві «Вінницяхліб», основному виробнику щоденного продукту харчування в регіоні, прогнозують, що до кінця року вартість хліба зросте ще на 15—20 відсотків.

Нині у фірмових магазинах підприємства «Вінницяхліб» вартість білого буханця становить 2,34 гривні, чорного — 2,52. Інші реалізатори продають хліб ще дорожче. В адміністрації головного виробника продукту називають три причини підвищення ціни: здорожчання кредитів, підвищення ціни на газ та зростання зарплати.

— «Арифметика» хлібопекарів нам незрозуміла, — каже генеральний директор дочірнього підприємства ДАК «Хліб України» Геннадій Дубенков. — Ціна на пшеницю порівняно з минулим роком знизилася майже на п'ятдесят відсотків. А в складовій витрат на випікання хліба левову частку (70 відсотків) становить вартість борошна. Отже, хліб мав би дешевшати, а не дорожчати.

Голова облдержадміністрації Олександр Домбровський стверджує, що фахівці детально аналізували вартість складових для випікання хлібо-булочних виробів. На жаль, за його словами, економіка підприємства «Вінницяхліб» не може витримати таких дорогих кредитів і енергоносіїв. Щоб зберегти пекарні, не залишається нічого іншого, як підвищувати вартість продукції.

Віктор СКРИПНИК.

Створювати національну систему безпеки чи йти під парасольку НАТО?

І армія, і оборонний комплекс на межі руйнації

На жаль, політична боротьба, політична криза, що охопила Україну, відсуває питання безпеки й оборони на другий план, вважає міністр оборони України Юрій Єхануров. За його словами, «сьогодні вже можна прямо й відверто говорити про безпеку нашої держави — до нас є територіальні претензії».

Після подій на Кавказі світ змінився, переконаний глава військового відомства. Мовляв, кожна країна стала сама за себе. Єхануров наполягає на шляху України до НАТО, до світової системи безпеки.

У свою чергу, экс-міністр оборони, голова підкомітету з питань військової безпеки та оборони Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки й оборони Олександр Кузьмук вважає: ані НАТО сьогодні не потрібна Україні, ані Україна не потрібна НАТО. Проте депутат від фракції Партії регіонів визнає високі соціальні стандарти НАТО. Він каже, що в 1999 році Україна була найближче до вступу в НАТО. У 1990-х, коли розпався СРСР та

Варшавський договір, вона була потрібна Північноатлантичному альянсу. А ось регрес стосунків почався з 2005 року.

— Заяви сьогоднішнього українського керівництва про те, що нам загрожує Росія, це заяви провокаторів і дилетантів. Не може нам погрожувати Росія, тому що вона перша розуміє, у що їй це стане, — заявив Олександр Кузьмук.

На думку директора Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння Валентина Бадрака, в 2008 році виникло питання загрози державності й незалежності України як такої. Бо фактично висловлено претензії територіальні, погіршилася політична обстановка, ті гарантії, які надавали Україні після її ядерного роззброєння Росія і США, нині вже не діють. Тому необхідно переглянути систему національної безпеки нашої держави. Але за умов, коли Україна не є навіть гравцем у секторі загальної безпеки, це зробити важко.

— Для того, щоб забезпечити свою безпеку і державність, в Україні є два шляхи. Це ство-

рити свою національну систему безпеки або йти під парасольку НАТО, — коментує експерт. — Перший варіант актуальніший сьогодні, бо деградація взаємин із НАТО справді почалася ще в 2005 році. Відтоді почалася бурхлива деградація сектору нашої безпеки. Сьогодні практично української армії як інституту, здатного бути адекватною системою стримування, ми не маємо. І армія, і оборонний комплекс на межі руйнації.

— Риторика Росії цього року є такою, що фактично йдеться про подальше поглинання України як держави Росією, — каже Валентин Бадрак. — Переконаний: сьогодні Україна не здатна самостійно забезпечити систему власної безпеки.

— Що робитиме Україна, якщо 2017 року Чорноморський флот не вийде з її території?

— Таке цілком можливо. І українська сторона в такій ситуації нічого не зможе зробити. Тому позаблоковий статус нашої держави може бути лише мрією, — вважає співрозмовник.

Ольга ВАУЛІНА.

Спільний проект СБУ і Центру досліджень визвольного руху в Україні — фотовиставка «Українська повстанська армія. Історія нескорених», експонована в Запорізькому обласному краєзнавчому музеї, — став приводом для сутичок між місцевими комуністами і членами братерства ОУН-УПА, представниками ВО «Свобода».

Фото Дмитра СМОЛЬСЕНКА (Укрінформ).

В Ягодині носять гроші пакетами

На міжнародному пункті пропуску Ягодин затримано контрабандиста, який намагався нелегально переправити за кордон 295 300 доларів США і 58 600 євро.

Чоловіка, який ніс під пахвою підозрілий поліетиленовий чорний пакет і вже минув лінію паспортного контролю, заприїмтила інспектор Ягодинської митниці Олександра Верчик. Інспектор упізнала, що це — мешканець прикордонного міста Любомль, який кілька років тому за переміщення контрабандної партії хутра притягався до кримінальної відповідальності. А коли Олександра Верчик наздогнала чоловіка і поцікавилася вмістом пакета, той почав тікати. Але співробітниця митниці виявилася спритнішою. Коли порушника запросили до кімнати індивідуального огляду, то в його пакеті виявили тринадцять пакунків, обгорнутих білим папером і обклеєних скотчем. У них була іноземна валюта: 295 300 доларів США і 58 600 євро. За курсом Національного банку це становить 2 131 766 гривень. Усі гроші вилучено. За даним фактом порушено кримінальну справу.

Нагадаємо, цього року в лютому на пункті пропуску Ягодин було затримано контрабандиста з майже півмільйоном доларів США, в жовтні — з півтора мільйонами, і ось ще один великий «улов» ягодинських митників. Чим не філія «монетного двору» України?

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Ювілейна виставка Параски Хоми

У виставковій залі Івано-Франківської обласної організації Національної спілки художників України відкрито персональну виставку відомої прикарпатської художниці **Параски Хоми**. Вернісаж присвячений 75-річчю з дня народження мисткині та 40-річчю з часу організації її першої персональної виставки.

За своє життя Парасці Хомі вдалося створити близько п'яти тисяч картин, а на виставці представлено більше 50 нових творів майстрині. Роботи художниці нині є в багатьох музеях України, в приватних колекціях. Вона володарка премії імені Катерини Білокур, двох золотих медалей і премій, медалі Академії мистецтв України «За творчі досягнення» та ордена Княгині Ольги III ступеня. Параска Хома все життя проживає в Чернятині Городенківського району.

Дарина НАЗАРЧУК.

На знімку: художницю вітає академік Володимир Качкан.

Фото автора.

Кращі маршрути вихідного дня визначають на конкурсі

Від сьогодні можна надсилати заявки на участь у конкурсі «Сім чудесних туристичних маршрутів України».

До участі в акції допускати будуть маршрути, в інформації про які буде чітко зазначено населені пункти, рекомендовані місця для відвідування, відстані між об'єктами, час, необхідний для пересування, наявна туристична інфраструктура, а також коротка тематична довідка про об'єкт відвідування. За словами голови оргкомітету конкурсу Миколи Томенка, метою проведення третього етапу акції «Сім чудес України» є визначення найпривабливіших туристичних маршрутів вихідного дня та найкращої інфраструктури України. Особливо, вважає він, це актуально напередодні підготовки та проведення Євро-2012. Такі дводенні туристичні маршрути можна буде запропонувати гостям чемпіонату. Крім того, це ще й зміцнення іміджу України як туристичної держави. Утім, організатори пообіцяли не прив'язувати маршрути лише до міст, де проходитимуть матчі чемпіонату, а головною умовою має стати привабливість об'єкта. До речі, нині в Україні навіть відсутній термін «туристичний маршрут» і немає «туристичного паспорта». Тож роботи чимало.

Проходитиме акція у три етапи. До лютого наступного року прийматимуть пропозиції. З березня по липень області представлятимуть номінантів, а організатори визначать 20 фіналістів акції. А вже на третьому етапі стануть відомі сім переможців акції завдяки експертному та інтернет-голосуванню. У Всесвітній день туризму — 27 вересня 2009 року — буде названо «Сім чудесних маршрутів України».

До речі, переможці попереднього конкурсу, що його проводив фонд Миколи Томенка «Справедлива Україна», вперше номінуються у всесвітньому конкурсі «Сім нових чудес природи». Нагадаємо, у вітчизняному конкурсі «Сім природних чудес України» перемогти здобули Біосферний заповідник «Асканія-Нова» та Національний природний парк «Подільський Товтрин».

Марина КРИВДА.

СВІТ КОРОТКО

► СОМАЛІ

Пірати б'ють рекорди

Напередодні вони захопили найбільше судно — саудівський танкер «Сіріус Стар». На ньому може бути нафта на 100 мільйонів доларів. Якщо «Сіріус Стар» був повністю завантажений, то в руках морських розбійників приблизно чверть добового видобутку нафти Саудівської Аравії. Екіпаж судна складається з 25 осіб — громадян Хорватії, Великої Британії, Філіппін, Польщі та Саудівської Аравії. Поки що пірати жодних вимог не висунули. Хто конкретно напав на танкер, також невідомо. За попередніми даними, «Сіріус Стар» змусили прямувати в порт Ейл — базу сомалійських піратів. На даний момент у полоні в них щонайменше 13 суден і більш як 180 людей. Серед полонених і українське судно «Файна», захоплене наприкінці вересня. Тим часом 10 листопада ЄС почав операцію зі знешкодження піратів в Аденській затоці.

Шість компаній України візьмуть участь у міжнародній виставці «Нафта і газ Туркменістану–2008» (Укрінформ)

У Нью-Йорку та Вашингтоні вшанували пам'ять жертв Голодомору 1932—1933 років в Україні (Укрінформ)

Небезпечний вантаж

З метою запобігання аварійності на вантажному автотранспорті, посилення роботи щодо зміцнення транспортної дисципліни водіїв та підвищення технічної готовності вантажних автомобілів під час експлуатації з 1 по 30 листопада 2008 року в м. Києві проводиться комплекс профілактичних заходів під умовною назвою «Небезпечний вантаж». Під час операції наряди будуть патрулювати біля під'їзних доріг до підприємств, які виготовляють небезпечну продукцію, та вилучувати вантажні автомобілі, які перевозять небезпечні вантажі, з метою технагляду.

ВДАІ Печерського району в м. Києві.

Криза зближує

Росія надала Білорусі двомільярдний кредит. Це вже друга позика за останній рік. Допомога від Росії надійшла в момент, коли перспективи досягнення домовленості про аналогічний кредит з боку МВФ стали доволі туманними. Однією з головних умов кредиту став перехід на російські рублі в оплаті поставок нафти і газу. З політичної точки зору, Росія, безумовно, виграла, оскільки за не дуже велику суму грошей змогла частково відновити відносини, що похитнулися останнім часом. Адже не таємниця, що останнім часом Лукашенко намагався дедалі більше вести незалежну від Білокам'яної політику і не танцювати під її дудку.

ОГОЛОШЕННЯ

Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві України у м. Києві нагадує

керівникам підприємств, установ та організацій, фізичним особам-підприємцям, які використовують найману працю, які не мають статусу підприємців та використовують найману працю, про нагальну потребу **погашення заборгованості з виплати заробітної плати та обов'язкової сплати страхових внесків до Фонду.**

Не внесені страховальниками своєчасно страхові внески до Фонду вважаються недоїмкою і стягуються в установленому порядку з нарахуванням пені і обчислюється виходячи з 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, що діяла на момент сплати, нарахованої на повну суму недоїмки за весь строк.

Посадові особи підприємств, установ, організацій, фізичні особи - підприємці, які використовують найману працю, особи, які не мають статусу підприємця та використовують найману працю за порушення законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві, згідно Кодексу України про адміністративні правопорушення, несуть адміністративну відповідальність.

Також звертаємо увагу, що **фізичні особи, які не мають статусу підприємців** і використовують працю найманих працівників, у десятиденний термін після укладання трудового договору (контракту) з першим із найманих працівників, повинні надати заяву про взяття на облік у Фонді.

Управління ВД Фонду у м. Києві.

Запитали б у людей

ТЕМУ ПІДКАЗАВ ЧИТАЧ

Рівне поринуло в передвиборний марафон — 30 листопада обиратимуть нового міського голову. Серед кандидатів на цю посаду — й ті, хто нині при владі. Вони роздають обіцянки поповнювати міський бюджет, дбати про рівнян... Що ж, насільки нинішня міська влада дбає про городян, давайте простежимо на прикладі автовокзалу. Цю тему підказали читачі нашої газети.

Розвивайте м'язи, панове!

Ще декілька років тому з благословення міської влади Рівного більш як на сто метрів перенесено зупинку «Автовокзал» по вулиці Київській. Якщо раніше від зупинки до платформи було якихось десять метрів, то нині пасажирів мусять тренувати м'язи, несучи валізи за сотню метрів.

Роблячи такий крок, міська влада не поцікавилась у людей, чи зручно їм таке «переселення» зупинки. Згодом з'ясувалось, що все це зроблено заради того, щоб віддати в оренду одному впливовому приватному підприємцю ділянку перед автовокзалом, де раніше була зупинка громадського транспорту.

Міська влада навіть закрила очі на те, що після такого її рішення центральний автовокзал позбувся запасного (аварійного) виїзду. А він передбачений усіма нормативними документами на випадок пожежі, стихійного лиха. Цікаво, чому не виявили принциповості пожежники?

Це ж як треба «любити» людей, щоб залишити для них вузьеньку пішохідну стежечку, якою вони через тепер уже платну приватну автостоянку можуть дістатися до автовокзалу. Але й цей вузьенький простір облюбували стихійні вуличні торговці, які на виду у тисяч пасажирів (а місце біля центрального автовокзалу дуже людне) торгують з рук цигарками (на знімку). Тим часом міліція «не бачить» порушення. Хоча згідно із Законом України №481/95 «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв і тютюнових виробів» торгівля з рук тютюновими виробами заборонена. Цигарки мають продавати лише у спеціалізованих торгових точ-

ках за наявності ліцензії, патентів та інших дозвільних документів.

Куди не кинь — троячка

Після того, як приватний підприємець облаштував на орендованій ділянці платну автостоянку, таксисту чи іншому власнику авто, який взявся підвезти пасажирів з тяжкими валізами, біля автовокзалу припаркуватися практично ніде (скрізь ДАІ повісило заборонні знаки). Єдиний вихід — заїхати на ту-таки приватну стоянку, виклавши при цьому три гривні, навіть коли водій

не збирається тут затримуватися зайвої хвилини, а лише висадити пасажирів.

Можна спробувати таксисту підвезти пасажирів іншим шляхом — через територію автовокзалу. Але й тут працівники ДАІ повісили знак, який попереджає, що під'їхати можна лише на п'ятдесят метрів, тобто до шлагбаума. А далі пасажир хай волоче свій багаж, як

хоче... Якщо ж якийсь відчайдуш-таксист ризикне знехтувати знак і перетне шлагбаум, встановлений на в'їзді на територію автовокзалу (на знімку), мусить викласти за це три гривні. Такі витрати, звичайно, компенсують за рахунок пасажирів.

Запровадження плати за в'їзд голова правління ВАТ «Рівненське підприємство автобусних станцій» Микола Сисюк пояснив так:

на іномарках, а не громадським транспортом, за бажання навіть придумують для цього причину: мовляв, в інтересах поліпшення екології (в європейських столицях, скажімо, Осло, Варшаві, автовокзали розташовані в центрі. — Авт.).

Хай би в людей запитали, чи зручно було б їм при цьому.

— Я мешкаю в Костополю, — каже Катерина Прищеп. — А мої батьки — в Дубно. Нині мені зручно добиратися: приїхала в Рівне на автовокзал, пересіла в автобус на Дубно. Якщо зроблять автовокзали за напрямками, потрібно буде громадським транспортом з валізами добиратися через усе місто до іншого.

...Щодо приватної платної стоянки перед автовокзалом, то читачі нашої газети правильно ставлять запитання владі міста (і нинішній, і тій, яку оберуть 30 листопада): якщо вже громада терпить незручності з перенесенням зупинки «Автовокзал», то чому б місту самому не облаштувати тут комунальну платну стоянку автотранспорту? Невже бюджету Рівного не знадобилися б ці кошти? Тобто читачі підказують міському голові Рівного, якого незабаром оберуть, ще одне джерело поповнення міського бюджету.

Заховали «бандита» в палатці

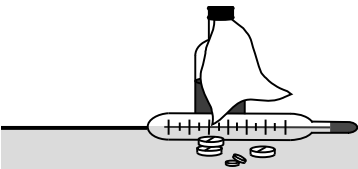
Автовокзал Рівного не розкошує, зарплати у працівників невисокі. Як розповів Микола Сисюк, виживати допомагають кошти від оренди (на його території — газетні та книжкові кіоски, торговельні продуктові палатки тощо). Але навіть бідністю не виправдати того, що керівництво ВАТ «Рівненське підприємство автобусних станцій» дало згоду на встановлення на пероні грального автомата, доступ до якого, попри письмове попередження, мають особи різного віку. Орендарі схитрували — заховали «однорукого бандита» в палатці (на знімку). Воно й не дивно: голова Рівненської ОДА Віктор Матчук вимагає, щоб гральні автомати були лише у приміщеннях (це дасть змогу обмежити доступ до азартних ігор дітей і підлітків). Проте управління торгівлі Рівненського міськвиконкому 24 червня 2004 року видало дозвіл №614 одній із приватних фірм на встановлення на п'яти квадратних метрах території автовокзалу грального автомата. Звичайно, за наявності згоди орендодавців.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Фото автора.

«ЛІКАРНЯНИЙ ЛИСТОК»

— Здрастуйте, безплатний лікарю! — Здрастуйте, безнадійно хворий!

Лише 30 відсотків дітей можуть виконати фізкультурні нормативи без ризику для здоров'я

ДОБИГАЛИСЯ...

Міністр охорони здоров'я України **Василь КНЯЗЕВИЧ** так прокоментував УНІАН випадки загибелі учнів на уроках фізкультури.

— Статистика надто трагічна... Батьки вважали дітей здоровими, відправили до школи, а вони звідти не повернулись. Є речі, які й медицина не спроможна виправити.

Сьогодні проблема зі здоров'ям дітей лише поглиблюється. Найбільше занепокоєння викликає поширення серед дітей тяжких захворювань, які мають хронічний перебіг і призводять до інвалідності та смертності. Минулого тижня ми розглядали проблему зору. 70 відсотків дітей закінчують школу з порушеннями зору. Є групи, які взагалі підходять до сліпоти.

Аналіз, проведений ВООЗ і нашим інститутом з поведінкової орієнтації учнівської молоді, свідчить: серед опитаних учнів віком 15—16 років 25 відсотків вживали алкоголь раніше 13 років, 40 відсотків дітей 11—12 років пробували алкоголь, принаймні раз у житті вже були п'яні 20 відсотків шестикласників. 20—25 відсотків юнаків різного віку вперше закурили в 11 років або раніше. Серед дівчат 25—40 відсотків уперше закурили в 14—15 років. Наркотики вживали 8—26 відсотків молоді 13—16 років. Більша частина опи-

таних практикують фізичну активність менш як півгодини чи годину на тиждень. 75 відсотків на перегляд телепередач витрачають від однієї до чотирьох годин; 65—90 — проводять за комп'ютером від півгодини до трьох годин щоденно. Близько 60 відсотків батьків і 40 — матерів знають мало або зовсім не знають, як проводять вільний час їхні діти.

Розробка нормативів фізичного навантаження на уроках фізкультури має ґрунтуватися насамперед на показниках здоров'я дітей та можливостях дитячого організму їх виконати. За даними досліджень, лише 30 відсотків дітей можуть виконати нормативи без ризику для здоров'я; тільки у 18—24 — процеси відновлення функціонального стану організму після виконання нормативів проходять сприятливо. Це дані стосовно дітей, які визнано здоровими і не мають жодних діагнозів.

В 11 тисячах міських і сільських шкіл 14 областей бракує необхідних медичних приміщень. Чотири мільйони дітей не мають належної медичної допомоги.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

«Швидка» допомога в разі застуди зніме симптоми, але вірус не знешкодить

САМ СОБІ ДОКТОР

В очах пісок, ніс не дихає, тіло ние, в голові шумить... Ці симптоми застуди знайомі кожному. Питання: як швидко нейтралізувати хворобу, щоб вона не заважала жити та працювати. Якщо вірити рекламі, треба негайно прийняти розчинне зілля на кшталт «Колдрексу» або «Терафлю». Варто це випити, і життя починає налагоджуватися. Але до певного часу: поки протягом дня не відчуєте себе «вимкненим», як лампочка.

Коли вірус проникає в організм, імунітет починає воювати з ним. Під час битви у нас підвищується температура, у кров потрапляють токсини, і для поправки самопочуття ми починаємо приймати ліки.

Для перемоги над вірусом потрібно приймати препарати інтерференового ряду, що допомагають імунітету. Але треба ще зняти інтоксикацію, щоб голова не боліла, ніс дихав і ноги ходили. Для цього і призначена основна більшість тих самих шипучих порошків-пігулок, що є комплексними препаратами парацетамолу. Якщо уважно подивитися на упаковку, там можна виявити таке: «для зняття/полегшення основних симптомів застуди і грипу» із «широким діапазоном дії» — жарознижуюче, беззаспокійливе, протинабрякове.

Зважаючи на склад, комплексні протизастудні препарати непогано заряджають, що дає змогу протриматися на плаву під час застуди. Проте користуватися цією «батареєю» треба обережно.

По-перше, уважно прочитайте інструкцію і з'ясуйте, яке саме добове дозування. Інакше, випиваючи по 10 «коктелів» упродовж дня, протягом тижня, можна здорово «підсадити» організм (наприклад, як в разі вживання енергетичних напоїв). Якщо після закінчення дії препарату вам стає набагато гірше, значить, час викликати лікаря і починати лікуватися серйозно.

По-друге, якщо ви перемогли всі симптоми застуди — температуру, закладеність носа, — це не означає, що ви вже здорові. Більше того, збивати температуру не завжди правильно: температура показує, що ваш імунітет активно чинить опір вірусу, не потрібно зайвий раз його пригнічувати.

Вам потрібно бути у формі? До ваших послуг величезний арсенал засобів, відомих із дитинства: від лимона з імбиром і медом до морсу з журавлини. Організм буде вдячний.

Медиків заохочуватимуть матеріально

Дефіцит кадрів у фтизіатрії становить майже тисячу осіб, а понад 60 відсотків працюючих мають пенсійний або передпенсійний вік. Такі цифри оприлюднила в Донецьку голова Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я Тетяна Бахтеева.

Мал. Олександра МОНАСТІРСЬКОГО.

За її словами, потрібно матеріально стимулювати медиків, які працюють із хворими на туберкульоз. Поки що лікарі та медсестри отримують лише 30 відсотків надбавки до зарплати. Народний депутат повідомила, що спільно з Міністерством охорони здоров'я підготовлено документ, згідно з яким наступного року співробітники протитуберкульозних закладів отримуватимуть надбавку в розмірі 60 відсотків.

Про туберкульоз говорили учасники виїзної колегії Мінохорони здоров'я в Донецьку. Область посідає п'яте місце в Україні за рівнем захворюваності на туберкульоз. Його поширенню сприяє чимало регіональних чинників: переважання міського населення та висока щільність проживання, значна концентрація в області пенітенціарних установ, у тому числі для ув'язнених, інфікованих паличкою Коха. Крім того, розповсюджена сумісна патологія «ВІЛ/СНІД плюс туберкульоз»: 14 відсотків уперше зареєстрованих хворих мають такий «букет». За словами голови облдержадміністрації Володими-

ра Логвиненка, на обласному рівні з наступного року буде впроваджена програма матеріального заохочення медпрацівників. «Але радикальне вирішення питання неможливе без державного втручання шляхом істотного підвищення посадових окладів лікарям-фтизіатрам», — зауважив керівник області.

Крім того, голова Комітету Верховної Ради України Т. Бахтеева повідомила, що комітет підписав подання до прокуратури із проханням розібратися в закупівлі протитуберкульозних препаратів. «Незважаючи на те, що у світі є сто заводів, які випускають протитуберкульозні препарати (це відомі марки Німеччини, Америки, Канади, Швейцарії), — Україна протягом ось уже багатьох років закуповує препарати тільки індійського виробництва. Наприклад, один препарат був закуплений за ціною 100 гривень, тоді як Молдова і Азербайджан купують цей препарат за 10 гривень». Т. Бахтеева висловила сподівання, що перевірка прокуратури дасть відповідь на всі питання.

Ліна КУЩ.

Хропіння як привід для розлучення

Хропіння пов'язано з неправильним рухом повітря в дихальних шляхах. Причин неприємних звуків, що виникають під час сну, може бути багато. Наприклад, збільшені мигдалини або викривлена носова перетинка. До того ж хропіти можуть алергії з набряком слизової оболонки носа. У цьому разі потрібна консультація ларинголога або пульмонолога.

Нічні трелі можуть бути спричинені ожирінням або алкоголем. Якщо ви жалієте вуха своєї дружини, то, напевно, варто відмовитися від шкідливих звичок або сісти на дієту. До речі, чимало подружніх пар розлучалися саме через хропіння. За цієї проблеми позбутися храпу допоможе сон на боці.

Іноді заважати може й те, що людина часто встає вночі в туалет. Причина цього — ніктурія — виділення мочі переважно в нічний час. Найчастіше це відбувається в чоловіків і може бути спричинене кардіологічними хворобами або збільшенням простати.

Зелений чай ефективний проти карієсу

Зелений чай містить велику кількість фтору. А це означає, що його можна використовувати як профілактичний засіб проти карієсу. Щоб укріпити зуби за допомогою цього напою, слід вживати його, ненадовго затримуючи в роті. А в разі захворювань ясен рекомендується полоскати порожнину рота.

Чай містить безліч вітамінів і мікроелементів, що впливають позитивно не тільки на зуби та ясна, а й на весь організм загалом. Наприклад, такі його компоненти, як катехін і танін, є потужними антиоксидантами. Вони перешкоджають утворенню злоскісних новоутворень, регулюють обмін речовин в організмі, вповільнюють процес старіння.

І що важливо: під час заварювання зеленого чаю в ньому залишається значно більше корисних речовин, ніж у чорному. Це калій, фтор, мідь і йод. А так само вітаміни С, В₁, В₂, РР і ряд органічних кислот, що поліпшують травлення.

РЕКЛАМА

Новини медицини НЕ РІЖУТЬ, А ЛІКУЮТЬ!

В Україні працює новий, єдиний у світі дитячий медцентр, де можна без операцій вилікувати короткозорість, далекозорість, астигматизм дітей від 6 до 18 років!

Без операції дітям усувають навіть косоокість. Усувають навіть кут косоокості, що залишився у дітей після операції в інших клініках, і поліпшують ім зір.

Чудо відбувається на очах у батьків! Це нові технології, основані на теорії акомодатії німецького вченого Гельмгольца.

Усувається першопричина цих захворювань - спазм акомодатії. Відновлюються функції м'язів очей. **ВСЕ БЕЗ ОПЕРАЦІЙ, БЕЗ ЛАЗЕРА.** Ніяких крапель, ін'єкцій та лінз. Не пошкоджують рогівку, не підрізують м'язи! Без болю, без наркозу, без ліків, без гіпнозу, без апаратів.

Діти без окулярів бачать краще, ніж раніше в окулярах.

За 15 років у вилікуваних дітей зір не погіршився, косоокість не повернулася.

ЗАПИС ДО ЧЕРГИ
з 10:00 до 19:00
ЗА ТЕЛЕФОНАМИ:
8 (0512) 34-21-50,
8 (0512) 40-19-39,
8 (067) 964-13-42,
8 (050) 503-30-31,
8 (066) 721-59-32.

Дитячий медцентр «ОЛВІ»,
м. Миколаїв.

Ліц. МОЗУ № 300795 від 19.12.2006 р.

Подальше скорочення поголів'я великої рогатої худоби і свиней може спричинити збільшення дефіциту м'яса наступного року до 700 тисяч тонн, **вважає міністр сільського господарства опозиційного уряду Віктор СЛАУТА**

День молочного Євростандарту відбудеться завтра в Київській області на Білоцерківському молкомбінаті

ПРІОРИТЕТИ

Обвал цін на зерно може допомогти тваринництву

Сприятливі умови для розвитку тваринництва склалися на Луганщині. За словами голови облдержадміністрації Олександра Антипова, заготовлено півторарічний запас грубих кормів, є достатня кількість фуражного зерна.

Навіть у тому разі, якщо власного фуражу в господарствах недостатньо, воно в надлишку на зерновому ринку, до того ж за невисокою ціною. Хоч як дивно, критична ситуація, яка склалася на ринках зерна й соняшнику, стала вагомим аргументом на користь тваринництва. Так сталося, що вирощений рекордний урожай виявився незатребуваним, внаслідок чого обвалилися ціни. Перед багатьма сільгоспвиробниками регіону сьогодні постає запитання: а чи буде рослинництво рентабельне наступного року, чи варто ним займатися? Приклад 2008-го наочно продемонстрував, що аграрному бізнесу зі ставкою на рослинництво, крім загибелі озимих, посухи, граду, шкідників і хвороб, загрожує ще така серйозна проблема, як відсутність можливості реалізувати вирощену продукцію. Одне слово, в аграрному секторі настав час переосмислити й правильно розставити пріоритети.

Раніше, коли зростала рентабельність виробництва зерна й соняшнику, багато керівників господарств відмовилися від тваринництва, особливо від молочного скотарства. Збитково, мовляв, займатися справою, що залежить від низьких закупівельних цін на молоко і його високої собівартості, в яку закладена ринкова ціна зерна. Але так сталося, що всі господарства, які вирощують зернові й соняшник, сьогодні мимоволі виявилися інтегрованими у світовий ринок і тому те, що відбувається там, позначається на кожному з них.

Молочним скотарством на Луганщині займаються 94 господарства. Вони становлять лише 15 відсотків від загальної кількості сільгосппідприємств, з яких тільки шість утримують більш як 500 корів і 27 — понад 200. За останні п'ять років намітилася тенденція зростання ціни реалізації сирого молока порівняно зі збільшенням його собівартості. Залежність ця особливо простежується на прикладі тих господарств, які цілеспрямовано займаються виробництвом тваринницької продукції. Наприклад, в агрофірмі «Привілля» Троїцького району торік від рослинництва із площі в 10 тисяч гектарів одержали 7 млн. грн. прибутку, а від тваринницької (молока і м'яса) — 1 мільйон. За підрахунками керівників господарства, і нинішнього року тваринництво дасть не менше, тому, крім молочного комплексу із сучасним доїльним залом, планується реконструкція і будівництво свинокомплексу на 10 тисяч голів. А максимальна кількість зерна піде на виробництво тваринницької продукції.

В області керівників тваринницьких господарств тепер закликають переглядати структуру посівних площ, щоб на зимівлю заготовлювати щонайменше півторарічний запас кормів. Ще один пріоритет — забезпечення аграріїв технікою для кормовиробництва. В останні роки сільгоспвиробники області закупили одиниці таких машин. Цьому є пояснення: у регіоні площі під кормовими культурами скорочуються. Під кукурудзу на силос, приміром, планують віддати лише 16 тисяч га за посіяних 320 тисяч га озимих. Площі природних косовиць і пасовищ практично не використовуються, нинішнього спекотного літа частину з них попросту знищили пожежі.

Алла АНТИПОВА.
Луганська область.

У Новорічиці — мода на теплиці, а молоко виливають свиням

Глибинка

Валентин Андрушко з дружиною Оксаною мешкають у поліській глибинці — у селі Новорічиця Зарічненського району. А ось діти Віра та Василь — городжани, живуть у Рівному. Час від часу батьки передають дітям й онукам гостинці, переважно харчі.

— У місті нині все дороге, — каже Валентин Федосійович. — А дітям потрібно ще й кредити за житло виплачувати. Отож підсобляємо, чим можемо...

Валентин Федосійович все життя пропрацював у місцевому колгоспі трактористом, комбайнером. А коли господарство збанкрутіло, то й роботи не стало. Тепер чекає — не дочекається пільгової чорнобильської пенсії, до якої залишився рік. Його ж дружина Оксана Григорівна, ветлікар за фахом, уже її отримує.

— Хоча й невеличка у неї пенсія, здається, 640 гривень, а все-таки це наш найголовніший сімейний дохід, — розповідає чоловік.

— І вам вистачає на життя? — співчуваю.

— Мусить вистачати... Та й ми з дружиною не дуже вибагливі, — чую у відповідь. — А ще ж город маємо, господарство: корову, кобилу, четверо свиней, курей. Тобто харчі

майже усі свої, хоча й дещо докуповуємо в магазині.

— Лишки молока здаєте? — цікавлюсь.

— Воно б, може, і здавали,

але тільки кому? До нашого села не дійшли заготівельники. То самі з дружиною споживаємо, дітям інколи в місто передаємо, а решту виливаємо свиням...

Роботяще подружжя Андрушків живе скромно, за своїми можливостями. Як розповів господар, дрова він заробляє, тож паливо не б'є сильно по сімейному бюджету. Велику поміч має від кобили Зірки, яка незамінна у господарстві: і дрова підвезти, і урожай з поля, і город обробити...

— Так само скромно живуть більшість мешканців села, — долучається до розмови Новорічицький сільський голова Петро Андрушко, рідний брат Валентина. — У селі роботи

нема, крім хіба що кількох пилорам. Тож люди живуть з поля — землі у нас бери скільки хочеш, щоправда, гною потр

рібно внести чимало, щоб щось на ній вродило. З того, що тримають живність. І, звичайно, з лісу, який довкола нас на сотні кілометрів — це ж Полісся. Люди сім'ями у сезон на чорницях, журавлині, грибах. Заготівельники за дари лісу непогану ціну дають. Тому той, хто має здоров'я і не лінується, за сезон заробить якусь копійку.

— А віднедавна, — продовжує сільський голова, — у селах сільради (а до неї, крім Новорічиці, входить ще й Голубне. — Авт.) пішла мода на теплиці. Щоправда, біля них клопотів чимало, але людей те не лякає, бо попрацюють важко, вирощуючи, скажімо, ранні

огірки, але й заробіток непоганий, коли везуть їх на продаж у великі міста.

А ще, хто має здоров'я, вирушають на заробітки до Росії. Маю на увазі чоловіче населення. Жінки тим часом по господарству та з дітьми. А на осінь повертаються всі в села, наче птахи з теплих країв.

Якщо у Голубному переважають пенсіонери, то у Новорічиці чимало молоді, багатодітних сімей, є три такі, де виховується одинадцяттеро-двадцяттеро дітей. Щороку набирають перший клас, а то й два. А у школі 250 учнів. Тож є майбутнє у села.

— Нині будується п'ять сімей, — розповідає Новорічицький сільський голова Петро Андрушко. — Ділянок не бракує, не те, що у селах навколо обласного центру. Аби лиш будувались...

Звичайно, новорічицькі селяни не такі підприємливі, як, скажімо, ті, хто мешкає поблизу мегаполісів. Останні можуть збути лишки сільгосппродукції на ринках у Рівному — їхати ж недалеко. Дехто непогано торгує. А ось мешканцям поліської глибинки така комерція накладна — на дорогу більше піде грошей, ніж вторгують. Але й вони знаходять спосіб виживати. Та й жартують, що мають і переваги — гарну природу...

— Не така вже у нас і глибинка, — каже на прощання Петро Андрушко, — якщо є сполучення із «великою землею» — автобус двічі на день до Рівного через село ходить...

Олександр ДАВИДОВА.
Рівненська область.
На знімку: мешканець села Новорічиця Валентин Андрушко із своєю вірною помічницею Зіркою.
Фото автора.

Осіньне листя Марини Самійлівни

За Луговим — незвична картина, яка дивує. У лісополосі, що поблизу асфальтівки, жіночка згрібає осіньне листя. Багато величеньких купок падолисту видніються то тут, то там. Якби це було б у місті, то все зрозуміло: йде звичайне прибирання території... Але яке може бути прибирання лісосмуги, що супроводжує асфальтівку до віддаленого села? Сюди ні Президент, ні Прем'єр-міністр, ні якийсь високопосадовець чи значний зарубіжний гість не збираються їхати.

Зупиняємося. Бо цікаво. Таке враження, що й на осінньому листі є якийсь селянський зиск, приробіток! Який?

Знайомимося. Жителька невеличкого села Лугового Марина Самійлівна Хуторна (**на знімку**) не приховує свого задоволення, що машина зупинилася, і незнайомці у неї хочуть щось запитати. На хуторі людей мало, так само мало й новин. Отож, може, й вона щось нове почує! Охоче береться розповідати про своє життя-буття. Йї, дізнаємося, 68 років, але вона ще не почувается такою пенсіонеркою, яка може собі дозволити полегкість в утримуванні господарства, поранні землі. Має у своєму розпорядженні майже 6 гек-

тарів землі. 4,5 гектара здає в оренду місцевому фермеру. Але й самотужки на інших сотках вирощує картоплю, кормові буряки, іншу городину.

— Для чого мені стільки куп листя? — дивується нашому запитанню. — То корові гарна підстилка на зимувуде. А ще утеплю ними погріб. Крім того, у нього всі буряки не внесеш. Мало там для них місця. А без них же корову, порося не прогудеш. То для цього є яма. Я засипаю її буряками, наверх кладу солому, шар землі, а потім листя. Так все добре зберігається.

Зрозуміло! Он для чого потрібне береже листя!

...Марина Самійлівна народила свого часу двох дочок, двох синів. Та має вигляд на десяток років молодший, ніж її насправді. Так важко зберегтися у селі навіть у 50 років. Кажемо їй про це. Від того посміхається задоволено. Вона знає секрет свого здоров'я:

— Я абортів ніколи не робила. То й зараз добре почувуюся, по лікарнях не їджду.

А ось з чоловіком їй не пощастило. Ні, жили добре. Хазяйнували. Дітей ростили. Але помер він у полі за кермом, не доживши до пенсії. Залишив її саму з великим господарством назавжди.

— Отам як будете до іншого села під'їжджати, то стоїть йому пам'ятничок біля дороги. Там пішов він на той світ...

Попри це, жінка не здається. Готує гостинці дітям, онукам, які по містах. З її городу великій родині усім вистачить дбайливо вирощених плодів землі.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.
Фото автора.

Кукурудза є. А ціни знову немає

ТЕНДЕНЦІЇ

Ціни на зернові не перестають дивувати селян. Спочатку «стрибала» пшениця. Тільки–но стало зрозуміло, що цьогорічний урожай б'є рекорди, вартість її різко впала, і деяким господарствам, котрі потерпали від фінансового дефіциту, довелося збувати її ледь не по півтисячі гривень за тонну.

Щоправда, у жовтні ситуація дещо поліпилася. Як твердять в обласному управлінні статистики, середня ціна зернових у цьому місяці становила 1,2 тисячі гривень за тонну. І хоча пшениці так і не вдалося наздогнати пивоварний ячмінь, за який на ринку платять до 1,3 тисячі за тонну, втім, і її вартість зросла мало не вдвічі порівняно із жнивними розцінками.

Отож щойно почали встановлюватись ціни на ринку збіжжя, як знову нова проблема — із кукурудзою. Дивна спостерігається закономірність: як тільки у розпалі збір культури, ціна на неї катастрофічно падає.

Хто їстиме мамалигу

Новоушицький район завжди вважався кукурудзяним краєм. А мамалига — одна із традиційних тут страв. Та ще й з шкварками. Та з бринзою, справжньою, овечою. Бо ж і вівчарство було традиційним для багатьох тамтешніх господарств.

Звичайно, і тепер пригостять цією смакотою. Але вже без бринзи, а просто із солоним сиром. Та й зі шкварками немає вже колишньої розкоші. Залишилась хіба що кукурудза.

— Але якщо в державі й надалі буде таке ставлення і до рослинницької галузі загалом, і до кукурудзи зокрема, то ми і її можемо втратити. Так, як буряки, — додає з жалем начальник районного сільгоспуправління Станіслав Стрілецький. — Вже

дійшло навіть до того, що деяким господарствам пропонували по 430 гривень за тонну кукурудзи. Та це просто насмішка над людьми.

Справді, якщо порахувати всі затрати, не те що на нульовий варіант не вийдеш, а у великому мінусі залишишся. Хоча кукурудза дала непоганий урожай — на окремих полях збирають по 60 центнерів з гектара. «Такі ціни — катастрофа для нас», — в один голос твердять господарники.

А для більшості з них «кукурудзяні проблеми» ще попереду. Бо ж її зерно мало зібрати, потрібно ще й висушити. А це знову нові витрати. За норми вологості в 14 відсотків показник цей у господарствах району практично удвічі вищий. Щоб довести врожай до кондиції, потрібно на кожну тонну затратити ще близько півтори сот-

БЕЗВИХІДЬ
Господарства, котрі не мають зайвої копійки, змушені просто припинити збирання кукурудзи.

ні гривень. Можливо, пізніше, під час продажу, ці витрати були б відшкодовані, але... Гарантій, що продажна ціна буде вищою, ніхто не дає. Та й для того, щоб сушити зерно, гроші потрібні вже тепер. А де їх узяти?

Добре, що в районі запрацювало приватне підприємство, котре запустило власні сушильні потужності. Вірогід-

но, що його послугами доведеться скористатись багатьом у районі. Якщо, звичайно, зможуть розрахуватись. Та що далі?

Цьому району «пощастило», бо пшениці зібрати не дуже багато, і тому комори не забиті нею до краю, отож кукурудзу є де зберігати. Але до якого часу?

Багатий зачекає. А бідний?

Компанія «СТІОМІ-Холдінг» — один з найбільших виробників кукурудзи в краї. Цьогоріч під цю культуру відвели 23 тисячі гектарів. І виростили те, на що сподівались — збирають по 60—70 центнерів з гектара. Але й тут кукурудза приносить не радість, а лише проблеми.

— До речі, це вже другий рік поспіль ця культура є «проблемною» в ціновому плані, — зауважує генеральний директор компанії Василь Мороз. — Торік, здавалось, було все, щоб робити справжній бізнес на ній — і урожай, і ціна, адже на світових ринках вона коштувала 300 доларів. Єдине, чого не вистачило — це дозволу держави на експорт.

Доцільність такого рішення

викликала великі сумніви. Бо і в середині країни ні «з'їсти», ні переробити всю кукурудзу не змогли. І на зовнішніх ринках втратили той момент, коли вона коштувала найбільше. Адже дозвіл на вивіз збіжжя все-таки отримали, але сталось це лише навесні. Тобто майже півроку шомісяця втрачали і на її зберіганні, і на тому, що неотримані за реалізацію гроші не могли пустити в оборот.

Коли ж нарешті Україна відважилась запропонувати свій товар на зовнішні ринки, то з'ясувалось, що й там вже ціни немає. Європейська ціна на кукурудзу тепер не перевищує 145 євро. Але й ці гроші отримати непросто. По-перше, частина їх буде втрачена на доставку, що здійснюється коштом продавця. А головне — Європа, котра переживає серйозний економічний спад, не надто охоче закуповує сировину для переробки і відгороджується запровадженням ввізного мита.

Навіть для потужної компанії «СТІОМІ-Холдінг», що спеціалізується на зерновиробництві, кукурудза стала серйозним фінансовим ризиком. Бо якщо значну частину пшеничного врожаю вона все-таки переробляє сама, то реалізація кукурудзяного зерна під великим знаком питання. Утім, тут сподіваються, що вже за кілька місяців ціни все-таки стабілізуються, отож треба тільки набратись терпіння і дочекатись цього моменту. Добре, фінансовий фундамент тут доволі міцний, і це очікування не стане катастрофічним для компанії. Але ж правду в народі кажуть: поки товстий схудне, худий — помре.

Скільки вдасться протягнути в очікуванні на кращі ціни великим господарствам, сказати важко.

Королева перетворилась на Попелюшку

— Нині така незрозуміла ситуація на зерновому ринку, що

вже не знати, на що надіятись, — в один голос кажуть керівники господарств. — То хоч низькі ціни пропонували, а тепер уже взагалі ніхто нічого не пропонує.

З кукурудзою взагалі нікуди подітись. Великих спиртових потужностей в краї вже давно немає. Птахівництво «скльовує» набагато менше, ніж виростили зерна. І всі наче прозріли: ніде збіжжя не дасть таких прибутків, як у тваринництві, лише худоба зможе і «закупити», і «переробити» кукурудзу, приносячи при цьому не збитки, а доходи. Висновки правильні, але що з того? Вже скільки років поспіль стадо не прибавляється, а лише зменшується. Отож і цьогорічну кукурудзу згодувати вже немає кому.

А тим часом в області було засіяно нею понад 93 тисячі гектарів. Майже з 55 тисяч вже намолотили. І урожай такий, що мав би тішити, в середньому збирають по 56 центнерів з гектара. А в Білогірському, Ізяславському, Красилівському районах є і по 65 — 69 центнерів. От тільки: що більше молотять, то більше беруться за голову керівники. Де сушити, за які кошти, куди складати? Адже операції на ринку продажу практично завмерли.

Ситуація надзвичайно складна. Господарства, котрі не мають зайвої копійки, змушені просто припинити збирання кукурудзи. Дехто навіть песимістично прогнозує, що так вона може простояти і до весни. Тож хто знає, чи вистачить бажання, а головне — фінансових можливостей після такого жнивування навесні знову сіяти кукурудзу. Та й не тільки її.

Молодше покоління вже, напевно, і не пам'ятає, як у хрущовські часи кукурудза носила горде ім'я королеви полів. На жаль, в наш час казки перетворились на жахи, і навіть королеви втратили всю свою силу і привабливість. Вже не Попелюшка стає принцесою, а королева перетворюється на жебрачку. Що буде далі?

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

Фото Галини КВІТКИ.

Не поспішають віддавати своїм, щоб було що продавати чужим

Марно намагаються створити родові маєтки у занедбаному селі двадцять сімей з Вінниці

СИТУАЦІЯ

Протягом двох років їм так і не вдалося отримати землю для ведення особистого селянського господарства.

— Це ж у законі записано, що кожен житель нашої держави має право на отримання ділянки землі до двох гектарів для ведення особистого селянського господарства, — каже член ініціативної групи «Нова цивілізація» Олена Коновалова. — Але не дають. Мабуть, чекають, коли вже почнуться торги. Тоді піде наша земелька багатіям. Німцям не вдалося забрати її з автоматами, то тепер прийдуть з євро і не треба буде стріляти. А своїм, бач, зась.

— Ми об'їздили уже не одне село, — продовжує співрозмовниця, — і скрізь однакова пісня — беріть в оренду, купуйте паї у людей. Ніби й не чули про право на створення особистого селянського господарства. Мабуть, не поспішають віддавати, щоб було що більше продавати.

У села навколо Вінниці навіть не потикались. Кажуть, розуміємо, земля ця не для таких, як ми. «Ми готові поселитися навіть на тих хуторах, де вже не залишилося жодної живої душі, — зазначає співрозмовниця, — але не так це просто».

У травні цьогоріч після чергових ходін по кабінетах чиновників у декількох районах городяни написали заяву на ім'я голови Калинівської райдержадміністрації. Вони пригледіли за селом Мізяків ділянку під колишнім садом. Бездоглядну. Горбисту. Туди ні трактор, ні комбайн не заїде.

Просили надати її для створення селянського господарства. «Нас дуже чемно прийняв перший заступник голови райдержадміністрації Олександр Дудник, — каже Олена Коновалова. — Схвально відгукнувся з приводу таких намірів. Говорив, що село давно вже треба рятувати. Цим не тільки окрилив, а й обнадіяв, мовляв, отримання наділів — справа часу. Ось тільки треба узгодити це питання з тамтешньою сільрадою. Хоча земля за межами населеного пункту і нею розпоряджається райдержадміністрація, але все одно селяни мають знати, хто у них буде сусідами».

— Що ви, городські, тямите робити на землі? — кричали селяни з Мізяків. — Ми самі не можемо ради дати, а ви що робитимете із землею?

— Нас запросили на сесію сільради, ми з поваги до місцевих жителів приїхали, — розповідає Олена Коновалова. — А над нами відверто позбиткувались. Не тільки тому, що кричали, вибачте, як на худобу. Нас відверто обдурили. Сказали, що надadуть письмову відповідь.

Півтора місяця, за словами співрозмовниці, довелося чекати після того повідомлення з Мізяків. Сільський голова Мізяків Микола Слободянюк написав, що земельна ділянка, на яку претендують городяни, включена до переліку територій,

право оренди на які надається через аукціон. Таке рішення, виявляється, сільрада прийняла ще 19 березня 2008 року. Так зазначено у відповіді голови сільради. «Уявляєте, уже в березні сільрада визначилася з цією ділянкою, а в травні для нас депутати влаштували цирк. Хіба це по-людськи? Хіба не могли одразу сказати?»

Причому сільський голова веде мову про оренду, а городяни звернулися із заявою про отримання землі у власність. Тобто з цього приводу керівник села нічого конкретного не відповів на звернення вінничан.

— Те саме повторили у своїй відповіді чиновники із відділу земельних ресурсів Калинівського району, — приєднується до розмови ще один член ініціативної групи Віктор Макаров. — Хоча, нагадаю, ми зверталися із заявою не до них, а до голови адміністрації, як гласить закон. Виходить, ми їм про індики, а вони нам про кури дики. Надання в оренду і передача у власність — зовсім різні речі. Єдине, у відповіді з відділу земресурсів дописали, що вільних ділянок за межами населеного пункту Мізяків немає.

Ще в одному селі — Почапінці Жмеринського району — городянам відмовили вже з іншої причини. «Там є піщаний кар'єр, — каже В. Макаров. — То у сільра-

КОМЕНТАР
Іван ПАШКЕВИЧ, перший заступник начальника управління земельних ресурсів у Вінницькій області:
— Набуття права власності на земельну ділянку для ведення особистого селянського господарства із земель державної власності через аукціон не передбачено. Тому посилаючи на участь в аукціоні у відповідях заявникам у цьому разі безпідставні. Земельні ділянки для ведення особистого селянського чи фермерського господарства надаються безоплатно. У заяві вказуються бажані розміри та мета використання такої землі. Подаються заяви на ім'я голів райдержадміністрацій. Ті зобов'язані надати конкретну відповідь заявнику.

— Що ви, городські, робитимете з цією землею? — кричали селяни на зборах

ПОДРОБИЦІ

Від возика —
до комп'ютера

Систему електронного діловодства презентовано в Апеляційному суді Донецької області. Це один із найбільших судів держави: тут працюють близько 300 співробітників, у тому числі 136 суддів. «Ми розглядаємо тисячі справ, і ручний спосіб обробки документів робив процес громіздким і не дуже доступним, у тому числі для громадян, — відзначила голова суду Валентина Лісова. — Запровадження електронної системи документообігу гранично спростить роботу».

Голова суду навела промовисте порівняння: якщо раніше для відстеження історії справи доводилося пересувати возики із документами, то тепер для цього потрібно лише натиснути кнопку на клавіатурі комп'ютера. Потужний сервер розташований у захищеному приміщенні, а кожен користувач системи може переглядати лише певну частину інформації, у межах своєї компетенції. У суді обіцяють, що переваги нової системи відчують і пересічні громадяни. Тепер, приміром, відвідувачів місцевого суду не потрібно буде реєструвати у кількох журналах або витрачати купу часу на пошук інформації про рух справи: всі деталі будуть зазначені в комп'ютері.

Впровадження електронної системи документообігу здійснено в рамках проекту Агенції США із міжнародного розвитку «Боротьба за корупцією та зміцнення верховенства права в Україні згідно з пороговою програмою корпорації «Виклики нового тисячоліття (MCC) для України». За словами керівника проекту Девіда Вона, система дає можливість відстежити проходження справи від самого початку подання заяви і до прийняття рішення. Крім того, застосовується така корисна функція, як випадковий розподіл справ: машина сама розписує, який суддя займатиметься конкретною справою. Тобто на цьому етапі виключений людський фактор.

«Ми завжди прагнули до прозорості, і впровадження такої системи дасть змогу здійснити один із головних принципів правосуддя», — додає Валентина Лісова. Апеляційний суд Донецької області став першим, де презентовано таку систему. Аналогічною технікою оснащено Петровський районний суд Донецька. Крім того, пілотні проекти здійснюються у Харківській, Івано-Франківській областях та Києві.

Ліна КУЩ.

Чи можна потрапити до в'язниці
за побиття власної дитини

Спочатку я вирішила, що це буде не найцікавіший захід у моєму житті. Лекторки збиралися розповідати старшокласникам щось про права людини і про Сімейний кодекс. І тридцять пар очей, які зустріли нас у класі, також не виказували особливого ентузіазму. Хоча організаторка семінару, віце-президент Української секції Міжнародного товариства прав людини, голова дніпропетровського обласного його відділення Таїсія Шкрюм запевняла, що читати лекції ніхто не збирається, а спілкування відбуватиметься в інтерактивній формі.

Перш ніж схопитися
за ремінець, загляньте
у Сімейний кодекс

Такі семінари уже не перший рік правопросвітня група товариства проводить у сільських школах і сільських профтехучилищах. На них іш-

Якби обидві сторони процесу виховання знали свої права та обов'язки, насильства над дітьми було б менше, а відповідальності дорослих дітей за своїх престарілих батьків — більше.

лося і про виборче право, і про гендерний паритет, про те, як поводитися новобранцю у так званих нестатутних ситуаціях і як запобігти соціальному сирітству. «Сімейну» тему, зокрема про правові відносини батьків і дітей, підказали самі слухачі.

Розповідаючи про права людини, Таїсія Іванівна згадувала один випадок, що стався з нашою співвітчизницею, яка виїхала до США. У магазині вона відлупцювала свою шестирічну доньку за те, що дівчинка поламала вітрину, висмикнувши з неї іграшку. Жінку засудили до шести місяців позбавлення волі за приниження гідності людини. Те, що ця людина — її власна дитина, не виправдовувало поведінки мам, навпаки, ускладнювало ситуацію, оскільки права дітей захищаються ще більшою кількістю правових актів — і міжнародних, і державних.

— Цей приклад завжди викликає бурю емоцій, — розповідає Таїсія Іванівна. — Одні дивуються, другі обурюються, треті (до речі, таких у кожній аудиторії найменше) заздрять американським дітям, четверті радіють з того, що їм як майбутнім батькам це не загрожує. І жоден з них навіть не здогадується, що в нашому Сімейному кодексі є стаття 150, згідно з якою, цитую, «забороняються будь-які види експлуатації батьками своєї дитини. Забороняються фізичні покарання дитини батьками, а також застосування ними інших видів покарань, які принижують людську гідність дитини».

Почувши таке, я одразу приєдналася до тієї невеликої когорти, яка заздрила американським дітям, і щиро порадила за українських. Але ніколи не чула, щоб хтось десь скористався цією нормою закону.

— Я теж не чула, — відповіла на мій сумнів Таїсія Іванів-

на, — хоча новий Сімейний кодекс було прийнято ще 2002 року. І думаю, що справа не так у тому, що лозини і ремінці вважаються у нас безневинними і традиційними засобами виховання, як у правовій неობізнаності наших громадян. Якби обидві сторони процесу виховання знали свої права та обов'язки, впевнена, насильства над дітьми було б менше, а відповідальності дорослих дітей за своїх престарілих батьків — більше.

Щоправда, є ще й друга сторона медалі: наші співвітчизники не привчені звертатися до суду, а саме він у більшості конфліктних випадків може забезпечити можливість скористатися своїм правом. Вони радше ходитимуть по інстанціях, які не мають жодного стосунку до вирішення їхнього питання, шукати «блату», покровителів і ще бозна-чого. А люди, які судились, як правило, залишаються ворогами на все життя. Хоч у ци-

ФАКТИ

Органами прокуратури Дніпропетровської області на захист прав неповнолітніх, згідно зі ст. 125 КК України (умисне легке тілесне ушкодження, що призвело до короткочасного розладу здоров'я. Карасться штрафами, виправними роботами або обмеженням волі на термін до двох років), торік було порушено 17 кримінальних справ, за 9 місяців цього року — 19. За словами начальника відділу захисту прав і свобод неповнолітніх прокуратури Дніпропетровської області Олени Куренної, здебільшого у побитті дітей звинувачуються вітчими.

вілізованому світі зазвичай вирішують конфлікти саме у суді. До речі, згідно із тим же Сімейним кодексом, дитина, яка досягла чотирнадцяти років, сама може звернутися до суду по захист своїх прав.

Сержант провів виховну роботу — чоботом у живіт

Правозахисницею Таїсія Шкрюм, лікар за фахом, стала, переживши власну трагедію. У 1985 році вони з чоловіком провели в армію сина. Сергій, на той час студент університету, майбутній історик, легко міг уникнути служби. Батьки обіймали високі посади у сфері медицини, і для них не було проблеми дістати відповідну довідку. Але син твердо сказав, що «відмазувати» від армії його не треба. Через місяць вони приїхали у військову частину на присягу і застали Сергія у госпіталі. Він помер у неї на

руках, так і не отямившись. А через тиждень після похорону вона отримала його листа, який надто довго добирався додому: син писав, що недавно сержант провів з ним «виховну роботу» — чоботом у живіт, і просив привезти якісь ліки. Вона зрозуміла, від чого загинув син, і сама не захотіла жити. Не один місяць пролежала у ліжку, відвернувшись до стіни. До життя її підняли любов близьких і почуття обов'язку: в госпіталі на сусідньому ліжку помирав ще один солдат — його принесли на гімнастерках із вранішнього пробігу. Вона дала собі слово, що знайде його матір. Її замітку в латвійській газеті передрукували й інші видання, і Таїсія Іванівна отримала більш як п'ятсот листів з різних куточків колишнього Союзу від таких само осиротілих матерів. Вона поїхала до столиці й стала під стінами Кремля з плакатом: «Я протестую проти влади, яка не владна над своєю армією!»

Таїсія Шкрюм була одним з ініціаторів Організації солдатських матерів, увійшла до пре-

з іншої планети... Якось моя колега принагідно згадала на семінарі випадок із власного досвіду. Гостюючи у родичів в Естонії, вона гуляла з маленьким племінником, і той, побачивши папірець на тротуарі, підняв його, відніс до урни, а їй пояснив: «Це — неправильно». Один із наших слухачів несподівано відреагував на цей приклад: «То що ви хочете?! Він уже народився в такій країні, там по-іншому не можна». «То зробіть так, щоб і ваші діти народилися у такій країні, — відповіла вона. — Там теж хтось колись починав запроваджувати це правило. А ви почніть із себе».

Судячи з відгуків, нам дещо вдається зробити у цьому напрямі. Ось послухайте: «Сьогодні я зрозумів: нічого неможливого немає», «Спасибі вам за те, що примусили задуматися про життя і повірити в себе», «Я не знав раніше, що у мене так багато прав і як я можу ними скористатися. Спасибі за повчальний урок», «Те, що ви говорили, дуже бере за живе», «Після цього семінару я зрозумів, що права людини треба відстоювати до кінця», «На цій зустрічі я відкрив для себе шлях у майбутнє», «Вранці я прийшов зі скептичним ставленням до цього семінару. Але після того, як усе прослухав, мої погляди змінилися. Я побачив суть самого життя з іншого, відмінного від моїх думок, боку. Це надихнуло мене. Життя — великий дар, який треба берегти».

А оцей тішить особливо, його написав юнак: «У мене з'явилися нові теми для обговорення з однолітками та друзями». Як бачите, наші бесіди тривають і за стінами класу, — радіє вона. — І ще один відгук: «Я впевнена, що зробити щось хороше для інших людей — набагато цінніше за будь-які успіхи у фінансовому або якомусь матеріальному світі. Ви допомогли зрозуміти мені це ще краще. Дякую вам за те, що ви робите, і не зупиняйтеся, будь ласка. Може, і я стану однією з нас».

— Не правте цей стилістичний огріх, — просить Таїсія Іванівна. — Хай буде саме так: «стану однією з нас». Це бажання причетності, цей порив, який народився в душі Олени Латуз із Новомосковського району, гріють душу і вселяють надію, що наша країна колись-таки буде такою, про яку ми мріємо.

Тетяна ПЕТРОВСЬКА.

Дніпропетровськ.

Мал. О. КУСТОВСЬКОГО.

Хто врятує нас від таких матерів?

У народі матерів, що відмовилися від дитини, називають зозулями. Але навіть ці безсердечні птахи своїх майбутніх дитинчат підкидають у чужі гнізда, не забираючи їхнього права на життя. На відміну від деяких жінок-матерів...

Ранок незаміжньої 23-річної Тетяни розпочався з передпологових переймів. Їй захотілося в туалет, і вона вийшла з будинку — «зручності» були обладнані в бетонній будці у дворі. Тут, над вигрібною ямою, жінка й народила. Потім розірвавши пуповину, викинула крихітку в яму з нечистотами. Та кров заюшила по ногах породіллі, і вона ледве вибралася з будови.

У цей момент мати Тетяни, запідозривши щось недобре, вийшла з будинку. Дочку вона знайшла на доріжці у дворі. На крик вискочив батько. Вони затагли закривавлену доньку в будинок і викликали «швидку допомогу». «Дитина в туалеті!» — вимовила породілля, що слабшала. Батьки кинулися до бетонної будки: в нечистотах плавало маля й нестямно пишало! Як його дістати?

Коли машина «швидкої допомоги» заїхала у двір, породілля майже без свідомості лежала в коридорі на підлозі в калюжі крові. Медики — лікар Юрій Маматенко і два фельдшери Дмитро Долгобородов і Микола Балабон — схилилися над жінкою. Її мати в розпачі повторювала: «Ми нічого не знали про вагітність! Думали, що вона просто поглядшала... Врятуйте моїх дітей, богаю!». Почувши про немовля, медики по рації викликали МНС і кинулися до туалету. Юрій Олександрович пропонував виловити дитя підсаком — як на рибуловлі. Але отвір був занадто вузький, практично нічого не видно. Розламати ж туалет було неможливо: бетонний, усередині викладений плиткою. А маля плакало все тихіше й тихіше...

І тут фельдшер Дмитро Долгобородов прийняв рішення: «Я худий, пролізу, а ви будете тримати мене за ноги!». — Зважився на це, тому що новонароджена дитина майже перестала пишати, а еменесники могли приїхати занадто пізно. Я залазив в отвір, намагаючись не дихати... Нарешті намацав маленьке тільце, що лежало на грузлій масі нечистот. А от вибиратися назад з дитиною було важко. Я тримав її в руках, і ми ніяк не могли пролізти в бетонний отвір над ямою. З останніх сил крикнув: «Витягайте скоріше, я задихаюся!». Колеги і новоспечений дідусь різко смикнули мене за ноги.

Доктор Маматенко купав новонароджену дівчинку в теплій воді. «Ніко-

ли не забуду того жахливого смороду...», — сказав він потім. Дівчинка вижила, незважаючи на те, що температура маленького тільця становила лише 32 градуси. Рятівники обклали маля грілками й доставили до пологового відділення Дніпровської лікарні. Медиків уразило те, що пуповина в новонародженої була не розрізана, а розірвана. За їхніми словами, самостійно розірвати пуповинний канатик, що з'єднує організм матері з ембріоном, украй складно: жива нить, що зв'язує матір і дитя, дуже міцна і слизька. Бригада «швидкої допомоги» №25, яка врятувала дитину, обслуговувала найекстремальніші виклики: ДТП, убивства, самогубства, нещасні випадки. Але ця подія змусила здригнутися навіть таких досвідчених медиків.

Сьогодні дівчинка почувається добре. За фактом замаху на вбивство новонародженої доньки проти Тетяни можуть порушити кримінальну справу. Як по-

казує практика, такі кримінальні справи найчастіше закінчуються каяттям матері, фальшивим і умовним строком ув'язнення, якщо, звичайно, в жінки не буде виявлено розладу психіки. За словами Тетяни, ця вагітність не була запланована, батько дитини нічого не знає. Від батьків свою «ненавмисну» вагітність дівчина ретельно приховувала. Утім, тепер слово за слідством і судом. Таня сказала, що дочку хоче назвати Валерією, а рятівника Дмитра Долгобородова — запросити хресним батьком.

Світлана СЕРГЄЄВА,
Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.
На знімках: маленька Валерія врятована; бригада «швидкої допомоги»: лікар Юрій Маматенко, фельдшери Дмитро Долгобородов і Микола Балабон (ліворуч праворуч).

Фото автора.

СУСПІЛЬСТВО

ОГОЛОШЕННЯ

СЕВАСТОПОЛЬСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ОГОЛОШУЄ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО АУКЦІОНУ З ПРОДАЖУ ПРАВА ОРЕНДИ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ:

Лот № 1. Ділянка в районі Камишової бухти. Площа - 1,5 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування складських приміщень. Стартова ціна продажу права оренди - 2260000,00 грн. Заставний внесок 226 000,00 (двісті двадцять шість тисяч) гривень.

Лот № 2. Ділянка по вул. Генерала Мірошника в районі будинку №30. Площа - 0,16 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування об'єктів сокультпобуту. Стартова ціна продажу права оренди - 366000,00 грн. Заставний внесок 36600,00 (тридцять шість тисяч шістсот) гривень.

Лот № 4. Ділянка по вул. Горішценко (у районі СТ "Деркачі"). Площа - 1,14 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування багатоквартирних житлових будинків. Стартова ціна продажу права оренди - 2220000,00 грн. Заставний внесок 222000,00 (двісті двадцять дві тисячі) гривень.

Лот № 5. Ділянка в мікрорайоні "Омега-2а". Площа - 3,0076 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування рекреаційного комплексу. Стартова ціна продажу права оренди - 15950000,00 грн. Заставний внесок 1595000,00 (один мільйон п'ятсот дев'яносто п'ять тисяч) гривень.

Лот № 6. Ділянка Фіолентівське шосе (район ЗБВ). Площа - 0,9 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування виробничо-торгово-складської бази. Стартова ціна продажу права оренди - 878600,00 грн. Заставний внесок 87860,00 (вісімдесят сім тисяч вісімсот шістдесят) гривень.

Лот № 7. Ділянка в районі ЗБВ та ЧП "Прогрес". Площа - 1,35 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування виробничо-складського комплексу з приміщеннями для офісу і торгівлі. Стартова ціна продажу права оренди - 1067500,00 грн. Заставний внесок 106750,00 (сто шість тисяч сімсот п'ятдесят) гривень.

Лот № 8. Ділянка вул. Загороднянського - вул. Громова. Площа - 0,6251 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування готельного комплексу. Стартова ціна продажу права оренди - 4149850,00 грн. Заставний внесок 414985,00 (чотириста чотирнадцять тисяч дев'ятсот вісімдесят п'ять) гривень 00 кор.

Лот № 9. Ділянка в районі 5-й км Балаклавського шосе. Площа - 0,8 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування торгово-складського комплексу. Стартова ціна продажу права оренди - 1065400,00 грн. Заставний внесок 106540,00 (сто шість тисяч п'ятсот сорок) гривень.

Лот № 10. Ділянка вул. Михайлівська, 19. Площа - 0,0149 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування будівлі торгово-побутового призначення. Стартова ціна продажу права оренди - 35115,00 грн. Заставний внесок 3511,50 (три тисячі п'ятсот одинадцять) гривень 50 кор.

Лот №11. Ділянка по Фіолентівському шосе, район Гідрофізичного інституту. Площа - 0,8 -га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування виробничо-складської бази. Стартова ціна продажу права оренди - 796000,00 грн. Заставний внесок 79600,00 (сімдесят дев'ять тисяч шістсот) гривень.

З проектами землеустрою по відведенню земельних ділянок (зі встановленням меж на місцевості) можна ознайомитися за адресою: м. Севастополь, вул. Леніна, 2, тел. 54-31-20. Ознайомлення на місцевості із земельними ділянками проводитиметься 1, 8 грудня 2008 року з 10.00 до 18.00 за місцем знаходження ділянок.

Заяви приймаються в робочі дні з 9.00 до 17.00 за адресою: м. Севастополь, вул. Леніна, 2. Прийом заяв на участь в аукціоні припиняється за три робочих дня до початку проведення аукціону.

Аукціон проводиться 19 грудня 2008 року в 10.00 за адресою: м. Севастополь, пл. Повсталих, 6 Реєстрація учасників аукціону з 8.00 до 9.40

Умови участі в аукціоні згідно чинного законодавства України.

Для отримання додаткової інформації звертатися до Севастопольської міської державної адміністрації за адресою: м. Севастополь, вул. Леніна, 2, тел. 8 (0692) 54-31-20, час роботи: з 9.00 до 17.00. E-mail: sevastopol.invest@gmail.com, sev.gov.ua

Реквізити для перерахування заставного внеску: р/с № 26004945194571 в УСБ м. Севастополя, ОКПО 2492505699, МФО 324195. Призначення платежу: заставний внесок для участі в аукціоні 19.12.08 р., лот № __. Сума __,00 грн. Одержувач: Куцмус О.В.

Реквізити для перерахування реєстраційного внеску: р/с № 26004945194571 в УСБ м. Севастополя, ОКПО 2492505699, МФО 324195. Призначення платежу: реєстраційний внесок для участі в аукціоні 19.12.08 р., лот № __. Сума: 17,00 грн. Одержувач: Куцмус О.В.

Господарським судом м. Києва (м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) 05.11.2008 р. у справі № 50/339 Товариство з обмеженою відповідальністю «Оскар», ЄДРПОУ 14340627, адреса: м. Київ, вул. Кайсарова, 7/9, р/р 2600000710143 в АКБ «Правекс-банк», МФО 321983) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Загороднього Сергія Васильовича (м. Київ, вул. Будівельників, 24/9, кв. 12).

Постановою господарського суду Вінницької області від 13 травня 2008 року по справі № 10/64-08 Товариство з обмеженою відповідальністю «Лан» (24527 с. Михайлівка, вул. Гагаріна, 15, Ямпільський район, Вінницької області, р/р 26002055300875 в ТБВБ ВФ ПриватБанк, МФО 302689, код ЄДРПОУ 31915338) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено управління Пенсійного фонду України в Ямпільському районі (24500, м. Ямпіль, вул. Піонерська, 9, Ямпільський район, Вінницької області, тел./факс 8-04336-2-20-95).

Претензії кредиторів і санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Ухвалою Господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шамяна, 4) від 16.10.2008 р. по справі № 16/295/08 ТОВ «Запорізький пивоварний завод» (код ЄДРПОУ 35037076, р/р № 26005301169525, МФО 313355, філія «Відділення Промінвестбанку у м. Запоріжжі», м. Запоріжжя), яке розташоване за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Пролетарська, 57, порушено провадження по справі, введено мораторій на задоволення вимог кредиторів, введено процедуру розпорядження майном боржника, Ухвалою Господарського суду Запорізької області від 24.10.2008 р. по справі № 16/295/08 зобов'язано розмістити оголошення.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Петренко А. С., ліцензія АБ № 116126 від 29.12.2004 р. (адреса: 69063, м. Запоріжжя, вул. Комсомольська, буд. 30, тел. 8 (061) 764-32-25).

Претензії кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Хмельницького 44-Б) від 30.10.2008 р. по справі № 24/423-Б визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Торгово-промислова компанія «Промторг-Груп» (код ЄДРПОУ 34529964, 01103, м. Київ, вул. Кік-відзе, 18, п/р 26003300003561 в БАТ «Фінексбанк м. Києва, МФО 380311), відкрита ліквідаційна процедура, ліквідатором призначений Кондра Євген Юрійович (71500, Запорізька область, м. Енергодар, вул. Козацька, 14, кв. 48, ліцензія Державного Департаменту з питань банкрутства серії АВ № 347230 від 27.09.2007 р.).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Постановами господарського суду Вінницької області (21036, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) визнано банкрутами та відкрито ліквідаційну процедуру щодо наступних підприємств:

1. Постановою під 16 жовтня 2008 року по справі № 5/228-08 — сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Господар» с. Володівці (24120, Вінницька область, Чернівецький район, с. Володівці, код ЄДРПОУ 30050490);

2. Постановою від 16 жовтня 2008 року по справі № 5/232-08 — приватне підприємство «Магнолія» (2410, Вінницька область, смт. Чернівці, вул. Леніна, 87, код ЄДРПОУ 32067553).

Ліквідатором банкрутів призначено Вінницький обласний сектор з питань банкрутства (21036, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7).

3. Постановою під 16 жовтня 2008 року по справі № 5/238-08 — приватне сільськогосподарське підприємство «Поділля-плюс» (24114, Вінницька область, Чернівецький район, с. Коси, код ЄДРПОУ 32067747).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Глебова Василя Федоровича (21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 23).

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця а дня опублікування оголошення.

РЕГІОНИ

► РІВНЕНЩИНА

Отруту збували через аптеку

Під час санкціонованого обшуку в одній із приватних аптек міста Здолбунова Рівненської області правоохоронці виявили та вилучили дев'ять кілограмів (62 тисячі доз!) лікарського засобу «Зестра». Експерткриміналісти стверджують, що препарат містить майже два кілограми прекурсорів так званого псевдофедрину. Його наркодільки використовують для виготовлення у кустарних умовах дуже небезпечного синтетичного наркотика метамфетаміну, після першого ж вживання якого людина стає наркозалежною і в подальшому фактично перетворюється на «рослину». Правоохоронці встановили причетність до збуту «Зестри» не лише власника аптеки, а й ще трьох громадян.

Загинули на залізничному переїзді

Трагедія сталася на залізничному переїзді поблизу села Осницьк Рокитнівського району. Трактор МТЗ-82 саме перетинав залізничний переїзд, коли з невідомих причин «заглох» двигун. Тим часом сюди наближався швидкий потяг №29 «Київ-Берлін». Уникнути зіткнення не було жодної можливості. Внаслідок удару трактор розірвало вщент, кабінку відкинуло майже на сто метрів від місця аварії, а двоє двадцятирічних товаришів із села Рокитне Рокитнівського району, які були у кабінці, загинули майже миттєво. Як з'ясували працівники Рокитнівського райвідділу ГУ МНС, хлопці не дійшли до місця призначення — місцевої пілорами, де на них чекав причеп з лісоматеріалами, якихось чотириста метрів.

Олександра ЮРКОВА.

► ХМЕЛЬНИЧЧИНА

Кредити від «липового» інвестора

Стомілйонні доларові інвестиції під сім відсотків річних. Такі умови запропонувала низці підприємств Хмельниччини одна із начебто впливових іноземних компаній. Для отримання цих коштів потрібно було подати заявку та ще оформити пакет відповідних документів. Але виконати всі послуги з оформлення кредитів мало змогу лише одне українське приватне підприємство. Саме його послуги коштували набагато дорожче, ніж обіцяні відсотки під кредит. Таким чином шахраї вимивали із вітчизняних виробництв чималі кошти. Однак, як з'ясували співробітники обласного УСБУ, статутний фонд цього «благодійника» становив не мільйони, а лише 50 тисяч доларів, а за несплату відповідних бюджетних платежів його було виключено із реєстру іноземних компаній.

Ірина КОЗАК.

Іван Піддубний — непереможний українець

ВИДАТНІ ЗЕМЛЯКИ

Недалеко від сивого Дніпра, в Оржицькому краї на Полтавщині, в селі Красенівка під Золотоношею 8 жовтня 1871 року в родині сільського богатиря Максима Піддубного народився первісток Іван. Після територіальних переділів ХХ століття Красенівка опинилася у складі Черкаської області, коли до неї приєднали кілька районів Полтавщини.

Батько Івана спокійно кидав на воза п'ятипудові мішки і гнув підкови, його син робив те саме, бо вдався в батька. Міцний та сильний був рід Піддубних. Його представники брали участь у походах проти кримських татар, турків та

кар'єри килим діставали лопатками його суперники. Сьогодні нам важко уявити, якою популярністю в Російській імперії користувалась вільна боротьба. Причому її «фанатами» були як чоловіки, так і жінки, а популярності відомих борців могли позаздрити нішіні естрадні і спортивні кумири.

1903 року Піддубного послали рятувати честь імперії на світовий чемпіонат до Франції. Само собою, що у фіналі зустрілися полтавець і француз Рауль ле Буше. Знаючи, що Піддубний його подужає, француз намастився перед двобоєм олією і буквально вислизав від ведмежих обіймів українця. Судді присудили перемогу... Буше — за «красиве і вміле уник-

Обурившись через те, що паспорт громадянина СРСР виписали на ім'я «Івана Поддубного, русского», чемпіон власноруч виправив прізвище на «Піддубний» і в графі «національність» написав «українець».

нення силових прийомів противника». Протести Піддубного до уваги не брались. Але наступного року, вже у Петербурзі, козацький нащадок поставив нахабу Буше накар'ячки і тримав його так... 41 хвилину, аж поки той не визнав поразки. Тріумфальна хода полтавця аренами світу тривала до 1910 року, коли борець повернувся до Красенівки, одружився, купив хату і спробував господарювати. Але невдовзі Іван знову пішов боротися. Він плував карти багатьом рефері, йому пропонували астрономічні суми за поразку, але Піддубний рубав, як шаблею: «Я не баба, ні під кого не ляжу».

Кажуть, що під час громадянської війни у Бердянську на поєдинок Івана прийшов дивитися сам Нестор Махно. Тоді той виставив проти Піддубного своїх підлеглих, заявивши: «Мої не програють! І точка!». Піддубному натякнули, що в разі чого Махно може розрядити в нього маузер. Але натяки не допомогли — надто впертий був полтавець. Кінця двобою цирк чекав із жахом, але Махно лиш засміявся і наказав нагодувати переможця.

А ось знайомство чемпіона з комуністами було менш удалим. В Одесі Піддубного кинули до застінків ЧеКа, де впродовж тижня по пояс у холодній воді він чекав своєї черги на розстріл. Та і цього разу доля виявиться милостивою до нього, все ж таки покаравши селянського сина за гоноровність, — дружина-дворянка Ніна Квітко-Хоменко втече до іншого, прихопивши з собою весь «золотий запас» чемпіонських медалей, які Іван зали-

шив їй на зберігання. Опісля Піддубного умовляли виїхати за кордон. Там, мовляв, слава, гроші і немає чекістів. Проте Іван був непохитним: «Україна — моя перша любов, тут і залишусь».

Розруха по громадянській і брак коштів на прожиття примусили Піддубного знову виступати в цирку. Він одружився вдруге і — виїхав за кордон виступати на запрошення багатьох рефері. Йому аплодують Німеччина, Франція... 1927 року в США він стає найкрасивішим чоловіком Всесвіту! За це Піддубного чекала винагорода в півмільйона доларів з невеличкою умовою: прийняти громадянство США. Іван махнув рукою і повернувся в Україну. Та у Красенівці за куплену ним землю родичів уже оголосили куркулями. Піддубний сприйняв черговий «подарунок» більшовиків мужньо, але зрозумів, що на малій батьківщині жити йому не дадуть. Як і тисячі його земляків-козаків у ХVІІІ столітті, Піддубний вирушив на Кубань і оселився в Єйську, де радянська влада знов показала йому зуби. Там він «скоїв» великий гріх, та ще й жажливого 1937 року. Обурившись через те, що паспорт громадянина СРСР виписали

Його поховали в Єйському міському парку. На чорному надмогильному камені вибито: «Здесь русский богатырь лежит». А наприкінці 80-х років у когось піднялася рука надряпати на могильний плиті Піддубного: «Хахол-петлюровец».

на ім'я «Івана Поддубного, русского», він довго набридав міліції, щоби паспорт виправили. Але там підняли його на кпини. І тоді чемпіон власноруч виправив прізвище на «Піддубний» і в графі «національність» написав «українець». І це в час, коли на українців на Кубані влаштували справжнє полювання (критерії добору в НКВС тоді були такі: «русский человек ілі петлюровец?»). Піддубного заарештували. Один фельдшер розповідав, що ставив йому банки й побачив, що спина в страшних рубцях від опіків. Як з'ясувалося, Івана Максимовича запропоріли до в'язниці Ростовського управління НКВС на вулиці Енгельса, де катували електропаяльником, вимагаючи назвати номери рахунків і адреси іноземних банків, де він міг тримати заощадження. Проте за рік влада в НКВС змінилася і його випустили-таки на «волю».

У передвоєнні роки довкола борця була організована змова мовчання. Після укладення в 1939-му угоди між СРСР та ІІІ Рейхом німецьке атлетичне товариство почало розшукувати Піддубного. Щоб не зганьбитися перед союзником, кремлівські верховоди викликали Піддубного до Москви, дали йому орден Трудового Червоного Прапора і звання заслуженого артиста РРФСР. Йому дозволили зустрітися з німецькими атлетами, але прийняти їхнє запрошення до Рейху заборонили. Під час німецької окупації Єйська Піддубний завів «блат» у німецького начальника порту, свого шанувальника, і плавав через море до Маріуполя і далі в Україну маленьким пароплавчиком — робив «бізнес».

Розповідають, що статечний чемпіон любив прогулюватися по набережній Єйська з орденом Трудового Червоного Прапора на грудях, незважаючи на німців. Раз п'яний офіцер вермахту на свою біду спробував зірвати орден із чемпіонських грудей, за це Іван Максимович «допоміг» йому перелетіти через паркан. Проте окупація Єйська була недовгою — півроку. У лютому 1943 року в місті загрили гусеницями радянські танки, а за ними прийшли давні «приятелі» Піддубного — чекісти. За старого чемпіона взявся «смерш» — енкаведистам хтось доніс, що під час окупації комендант Єйського морського порту надсилає йому додому обід з офіцерської їдальні. Для СРСР він був «непобедимим русским борцом», а для чекістів — українським буржуазним націоналістом. Він дуже гостро переживав зросійщення Кубані, населеної нащадками запорозьких козаків.

Дивно, але Івану Максимовичу не довелося отримати кулю в потилицю або зашморг. Навіть більше. Після Великої перемоги над фашизмом йому було присвоєно звання заслуженого майстра спорту. Само собою, ніхто за «ласки» в катівні НКВС не побачився, не царська це справа. Івана Максимовича після війни просто викреслили з життя, прирікши чемпіона світу жебракувати між людьми. Коли 8 серпня 1949 року він наважиди закрив очі, легенду боротьби, чемпіона, якого ніхто й ніколи не зміг здолати, збиратимуть в останню путь усім містом: національний герой, яким би пишалася будь-яка держава, не мав навіть костюма, а всі свої спортивні нагороди він поміняв на хліб. Його поховали в Єйському міському парку. На чорному надмогильному камені вибито: «Здесь русский богатырь лежит».

Статечний чемпіон любив прогулюватися по набережній Єйська з орденом Трудового Червоного Прапора на грудях, незважаючи на німців. Раз п'яний офіцер вермахту на свою біду спробував зірвати орден із чемпіонських грудей, за це Іван Максимович «допоміг» йому перелетіти через паркан.

А наприкінці 80-х років у когось піднялася рука надряпати на могильний плиті Піддубного: «Хахол-петлюровец». Дмитро СКОБЕЛЬСЬКИЙ. Полтавська область. На фото: Іван Піддубний. Фото з власного архіву.

Товарна біржа „Подільська”

(29000 м. Хмельницький вул. Театральна, 10 т. 65-05-13, 70-20-73, 70-22-10, 70-22-11 т./факс 795-801, код 32452151 р/р 2600701009716 МФО 315654 ХФ ВАТ "Кредо банк ", оголошує про проведення торгів(аукціону) по реалізації 03.12.2008р. необробленої деревини з поставкою в 1 (першому) кварталі 2009р

Продавці - Державні підприємства Хмельницького обласного управління лісового господарства (т.80382 788155, 788153, 788162):
- ДП "Ізяславське лісове господарство" (803852 41812)
- ДП "Кам"янець-Подільське лісове господарство" (03849 23801)
- ДП "Летичівське лісове господарство"(03857 91180)
- ДП "Славутське лісове господарство"(03842 70350)
- ДП "Старокостянтинівське лісове господарство"(03854 32373)
- ДП "Шепетівське лісове господарство" (03840 41750)
- ДП "Ярмолинецьке лісове господарство" (03853 21415)
- ДП "Новоушицьке лісове господарство"(03847 21902)
- ДП "Хмельницьке лісомисливське господарство" (0382 785420)

Порядок проведення торгів:

9.00 год - спеціалізовані торги по продажу технологічної сировини, балансів та сировини для виготовлення лущеного шпону
9.30 год - аукціон по продажу необробленої деревини: фанерна сировина для виробництва струганого шпону дубова, пиловник дубовий, ясеневий, грабовий, берестовий, черешневий, березовий, кленовий, буковий

11.00 год - аукціон по продажу необробленої деревини: пиловник сосновий, ялиновий, осиковий, вільховий, липовий, буд ліс сосновий та ялиновий, підтоварник, сировина для крипільних робіт. Для участі в аукціоні покупці необробленої деревини подають біржі заяву про участь в аукціоні, до якої додаються:

- нотаріально засвідчена копія свідоцтва про державну реєстрацію підприємства (юридичної особи або фізичної особи-підприємця);
- нотаріально засвідчені копії установчих документів;
- копія довідки з державного комітету статистики України;
- копія свідоцтва про взяття на облік платника податків;
- завірена печаткою та підписом керівника підприємства копія довідки з ЄДРПОУ;

- довідка за підписом керівника суб'єкта господарювання щодо обсягу фактично переробленої необробленої деревини за попередній квартал, завірену печаткою;

- довіреність уповноваженим особам покупця з повноваженнями на участь в аукціоні та на підписання договорів купівлі-продажу;
- документ (копія платіжного доручення), що підтверджує перерахування гарантійного та реєстраційного внеску
- довідка за підписом керівника суб'єкта господарювання про те, що підприємство не перебуває у стані ліквідації або проти нього не порушено справу про банкрутство, завірену печаткою;

Копії документів на участь в аукціоні повинні бути завірені печаткою покупця за винятком копій документів, які повинні бути засвідчені нотаріально.

До участі в спеціалізованих торгах допускаються виключно суб'єкти господарської діяльності, які мають власне целюлозно-паперове і фанерне виробництво, та виробництво з виготовлення деревних плитних матеріалів. Перелік учасників спеціалізованих торгів визначається Міністерством промислової політики України.

До участі в аукціоні по продажу необробленої деревини допускаються суб'єкти підприємницької діяльності, які купують сировину для власного лісопереробного виробництва.

Витрати пов'язані з організацією та проведенням аукціону покладаються на Покупця.

Торги проводяться за адресою м. Хмельницький , вул. Театральна 10 (у приміщенні товарної біржі). Гарантійний внесок - 5% від стартової вартості. Реєстраційний внесок - 300,00 грн. Останній термін подачі заявок - за один день до дати проведення аукціону

Більш детальна інформація на сайті Товарної Біржі "Подільська".
ptbr.hm.ukrtel.net

ЗАТ «Українські радіосистеми» повідомляє, що з 26.11.2008 умови тарифікації у тарифному плані «Будь ближче» з обраними пріоритетними напрямками Life та Kievstar змінюються.

З першої по третю хвилини вартість розмови становить 9 копійок за хвилину, а починаючи з третьої хвилини – 69 копійок за хвилину. Всі інші умови тарифного плану залишаються незмінними.

Постановою про визнання банкрутом господарським судом Житомирської області, місто Житомир, майдан Пуятинський, 3/65 від 27 жовтня 2008 року по Справі № 7/162-Б визнано банкрутом **сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю "Перемога"** (с. Прутівка Романівського району), ЄДРПОУ 03746065, юридична адреса: 13033, Житомирська область, Романівський район, с. Прутівка. Визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру.

Постановою про визнання банкрутом господарським судом Житомирської області, місто Житомир, майдан Пуятинський, 3/65 від 04 листопада 2008 року по Справі № 7/167-Б визнано банкрутом **сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю "Дружба"** (с. Ягодинка Романівського району), ЄДРПОУ 03745982, юридична адреса: 13033, Житомирська область, Романівський район, с. Прутівка. Визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру.

Постановою про визнання банкрутом господарським судом Житомирської області , місто Житомир, майдан Пуятинський, 3/65 від 14 жовтня 2008 року по Справі № 12/123-Б визнано банкрутом **Товариство з обмеженою відповідальністю "Будівельник"** (смт. Черняхів, Черняхівського району), ЄДРПОУ 24707282, юридична адреса: 12301, Житомирська область, Черняхівський район, смт. Черняхів, вул. Індустріальна, 11. Визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру.

Призначена ліквідатором банкрутів СТОВ "Перемога", СТОВ "Дружба", ТОВ "Будівельник" Ярмола Ольга Юліївна, ліцензія арбітражного керуючого серії АВ № 158458 від 06.12.2006 року, 12440, Житомирська область, Житомирський район, с. Зарічани, вул. Лісова, 11а, кв. 12.

Претензії приймаються протягом 30 днів з моменту виходу оголошення.

Ухвалою Господарсько суду Запорізької області (м. Запоріжжя, 69001, вул. Шаумяна, буд. 4), від 06.10.2008 року порушено провадження по справі № 12/243/08 про банкрутство Приватного підприємства "Скіф - 95" (69037, м. Запоріжжя, вул. 40 років Радянської України, 60 Б, кв. 318, код ЄДР-ПОУ 22142261).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Багмета Сергія Володимировича (ліцензія Арбітражного керуючого АВ № 347107 від 23.07.2007 року).

Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення за адресою: 69104, м. Запоріжжя, а/с 1064.

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області (49600, вул. Куйбишева, 1-А, м. Дніпропетровськ) від 10.10.2008 р. порушено провадження у справі № Б26/224-08 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "Постремкомплект" (ЄДР-ПОУ 35497771; 49000, вул. Набережна Перемоги, 32, м. Дніпропетровськ, р/р № 260071204201 у ФДРУ ВАТ "Фінанси і кредит", МФО 307231), введено процедуру розпорядження майном боржника, розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Глядченка Володимира Миколайовича, ліцензія АА № 140433 (49000, пр. Кірова, 96/13, м. Дніпропетровськ).

Постановою Господарського суду Кіровоградської області від 28.10.2008 р. по справі № 10/347 приватне підприємство "Балан-2", код ЄДРПОУ 31079751 (25006, м. Кіровоград, вул. Микитенка, 20) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Шимановську Галину Леонідівну, ліцензія АВ № 158249 від 18.09.2006 р., адреса: м. Кіровоград, вул. Героїв Сталінграду, 36, кв. 28. Заяви кредиторів з вимогами до банкрута приймаються протягом 30 днів від дня опублікування оголошення.

Постановою господарсько-го суду Черкаської області від 24.10.2006 року по справі # 01/1693 товариство з обмеженою відповідальністю "Науково-виробничий центр "Аграрій", м. Золотоноша, Черкаської області, вул. Миколайівська. 17, код ЄДРПОУ 30272282, визнано банкрутом. Ліквідатором підприємства призначено ліцензованого арбітражного керуючого Холостого Олександра Івановича. Заяви кредиторів направляти на адресу ліквідатора підприємства: 18008, м. Черкаси, вул. Вернігори, 29, кв. 8.

Господарським судом Рівненської області (33001, м. Рівне, вул. Яворницького, 59) постановою від 06 листопада 2008 року порушено провадження у справі про банкрутство Приватного підприємства "Монтанья" (вул. Бахарєва, 23, оф. 24, м. Рівне, 33013).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Демидова Івана Адамовича (ліцензія № 307440, м. Рівне, вул. Словацького, 4/6, оф. 22, тел. 8 (0362) 63-38-44).

Заяви кредиторів з вимогами до ПП "Монтанья" приймаються протягом тридцяти днів з дня публікації оголошення.

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області (49600, вул. Куйбишева, 1-А, м. Дніпропетровськ) від 10.10.2008 р. порушено провадження у справі № Б26/223-08 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "Дніпропетровські інвестиційні технології" (ЄДРПОУ 35497546; 49083, пр. ім. газ. "Правда", 29, м. Дніпропетровськ, р/р № 2600830044201 в АКБ "Новий", МФО 305062), введено процедуру розпорядження майном боржника, розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Глядченка Володимира Миколайовича, ліцензія АА № 140433 (49000, пр. Кірова, 96/13, м. Дніпропетровськ).

Повідомлення про реорганізацію Акціонерного банку "Факторіал-Банк"

10 листопада 2008 року позачерговими Загальними зборами акціонерів Акціонерного банку "Факторіал-Банк" було прийнято рішення про реорганізацію АБ "Факторіал-Банк" шляхом його приєднання до Відкритого акціонерного товариства "СЕБ Банк" (місцезнаходження: м. Київ, вул. Червоноармійська, 10; ідентифікаційний код 14351016), після завершення якої АБ "Факторіал-Банк" припинить свою діяльність шляхом передачі всіх своїх прав та обов'язків, включаючи права та обов'язки за укладеними з клієнтами договорами, ВАТ "СЕБ Банк". В свою чергу, 10 листопада 2008 року позачергові Загальні збори акціонерів ВАТ "СЕБ Банк" прийняли рішення про надання згоди на приєднання АБ "Факторіал-Банк" до ВАТ "СЕБ Банк" на правах безбалансового відділення.

Передача прав та обов'язків АБ "Факторіал-Банк" до ВАТ "СЕБ Банк" буде здійснена шляхом підписання передаточного балансу 06 травня 2009 року (згідно з затвердженням Рішенням Комісії Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків № 460 від 02 вересня 2008 року Планом реорганізації АБ "Факторіал-Банк" шляхом його приєднання на правах безбалансового відділення до ВАТ "СЕБ Банк").

Реорганізація АБ "Факторіал-Банк" відбуватиметься під наглядом та контролем Національного банку України, який надав дозвіл на реорганізацію (Рішення № 460 від 02 вересня 2008 року) та зобов'язав банки-учасники реорганізації щомісячно подавати звіти про стан виконання заходів з реорганізації до Національного банку України.

Відкрите акціонерне товариство "Херсонвортмет" (код 00193051)

повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів 14.01.2009 об 11-00 за адресою: м. Харків, вул. Космічна, 26, 3-й поверх. Реєстрація учасників зборів з 10-30 до 10-50 у день та за місцем проведення зборів.

Порядок денний

1. Про затвердження передавального акту.
2. Про знищення печаток та штампів.

Особа, яка прибула для участі у зборах, при собі повинна мати документи, оформлені згідно діючого законодавства, які посвідчують цю особу та (у разі представництва) документи, які підтверджують її повноваження.

Господарський суд м. Донецька (м. Донецьк, вул. Артема, 157) Постановою по справі № 5/1446 від 05.11.2008 р. визнав банкрутом Закрите акціонерне товариство "Азоввагонопроект-КОВС", м. Маріуполь, пл. Машинобудівельників, 1, код ЄДРПОУ 30322469, п/р 26006900175295 в Маріупольській філії ЗАТ "ПУМБ", МФО 335742, і відкриває ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Качарову Людмилу Пантеліївну (адреса: 87500, Донецька обл., м. Маріуполь, пер. Нововосточний, 3а).

Кредитори протягом тридцяти календарних днів після опублікування даного оголошення можуть звернутися із заявою про визнання кредитором по справі до господарського суду м. Донецька.

КТВП "Сумириба" (код 04689116) повідомляє, що чергові

Загальні збори (конференція) учасників відбудуться 20 грудня 2008 р. за адресою: м. Суми, вулиця Скрябіна, 44.

Порядок денний:

1. Звіт "Про результати фінансово-господарської діяльності підприємства за 2007 рік".
2. Звіт ревізійної комісії "Про фінансово-господарську діяльність підприємства за 2007 рік".
3. Затвердження річного звіту та висновків ревізійної комісії за 2007 рік.
4. Про внесення змін до статуту підприємства шляхом викладення його в новій редакції та змін до статутного фонду.
5. Про затвердження внутрішніх положень колективного підприємства.
6. Затвердження Колективного договору на 2009 рік.
7. Різне.

Реєстрація учасників відбуватиметься від 8:00 до 10:00 години 20 грудня 2008 року.

Для реєстрації участі у Загальних зборах учасникам необхідно мати при собі документ, що засвідчує особу; представникам учасників -- документ, що засвідчує особу та доручення, оформлене згідно з чинним законодавством України, ідентифікаційний номер.

Телефон для довідок: (0542) 24-59-60.

Постановою господарського суду Рівненської області по справі № 4/37 від 17 вересня 2008 року визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру щодо Дочірнього підприємства "Нептун" Демидівського районного виробничого кооперативно-державного комбінату сільського комунального господарства "Рай-сількомунгосп", ІК 31425279 (вул. Миру, 35, смт. Демидівка, Демидівський район, Рівненська область).

Постановою господарського суду Рівненської області по справі № 9/36 від 13 серпня 2008 року визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру щодо Сільськогосподарського виробничого кооперативу "Полісся", ІК 03775813 (с. Малятин, Гошанський район, Рівненська область).

Постановою господарського суду Рівненської області по справі № 4/45 від 30 вересня 2008 року визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру щодо Комунального підприємства "Зарічнекомуненергія", ІК 30133456 (вул. Фестивальна, 9А, смт. Зарічне, Зарічненський район, Рівненська область).

Постановою господарського суду Волинської області по справі № 1/127-Б від 20 жовтня 2008 року визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру щодо Товариства з обмеженою відповідальністю "М'ясопродукт", ІК 31216763 (вул. Шахтарська, 43, м. Нововолинськ, Волинська область).

Постановою господарського суду Львівської області по справі № 29/26 від 08 вересня 2008 року визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру щодо Приватного підприємства "Рачво", ІК 22337272, (вул. Енергетична, 9/11, м. Львів, Львівська область).

Ліквідатором вищевказаних підприємств-банкрутів призначено Дуплику Павла Георгійовича (ліцензія АВ № 397177 від 17.06.2008 р., поштова адреса: 33023, Рівненська обл., м. Рівне, 23, абонентська скринька № 27, тел. 8-067-314-42-14).

Минуло 100 років від дня народження видатного українського лінгвіста і перекладача Григорія КОЧУРА (на знімку)

Завтра в столичному кінотеатрі «Київ» відбудеться прем'єра документального фільму Василя Вітра «Михайлівський Золотоверхий монастир. 900 років»

ПОДРОБИЦІ

Обіцяють вручати анти-премію «Золота булька»

21 листопада виповнюється рік із дня народження інтернет-видання «ЛітАкцент». Це спільний проект Національного університету «Києво-Могилянська академія» та видавництва «Темпора». Саме цього дня в Інтернеті з'явилась офіційна сторінка «ЛітАкценту». Мета сайту — щоденне відстеження й висвітлення подій літературного життя в Україні та світі, фахове рецензування найновіших книжок, обговорення актуальних питань літературного процесу, інтерв'ю з авторами, видавцями, меценатами вітчизняної літератури. Видання, незважаючи на молодий вік, сьогодні є конкурентоспроможним у колі літературознавчих видань.

Серед авторів і дописувачів видання — представники різних гуманітарних галузей знання; чимало серед них викладачів і студентів НаУКМА, що, безперечно, стимулює мольдь активно долучатись до літературного процесу.

Окрім електронної, є й паперова версія «ЛітАкценту», цей солідний том вийшов у видавництві «Темпора» ще на початку нинішньої осені.

Післязавтра, з нагоди річниці свого видання, редакція влаштує прес-конференцію і невеличке святкування в Галереї мистецтв НаУКМА. Запрошено журналістів, літературних критиків, відомих (і потенційно відомих) письменників, видавців і всіх небайдужих до літературних новинок. Журналісти матимуть змогу поспілкуватися з головним редактором видання, професором НаУКМА, філологом Володимиром Панченком, а також із авторами та героями сайту. Також під час прес-конференції редакція видання презентує перший випуск «паперового» альманаху «ЛітАкцент» (він виходить друком двічі на рік за матеріалами сайту) і книжковий рейтинг «Акцент року». У рейтингу передбачаються дві номінації: «Художня література» та «Гуманітаристика».

Передбачається навіть вручення анти-премії «Золота Булька». Результати рейтингу буде оголошено після Нового року.

Іван ЗЕЛЕНИЙ.

Ольга СУМСЬКА: Цього року я знялася в п'яти кінострічках

Ми зустрілися з акторкою наступного дня після завершення зйомок дебютного фільму Іллі Ноябрьова «Повернення блудного батька».

— Учора я навіть випила із друзями-артистами! — зізналася вона читачам нашої газети. — Давно ми так всі разом не гуляли. Та й не гріх — за завершення фільму Іллі Ноябрьова.

Це дуже камерна, лірична комедія. І вже п'ята стрічка за рік після періоду застою українського кіно. Перед цим я разом з Богданом Ступкою знялася в одному захопливому фільмі. А ще в серіалі «Ділки», прем'єру якого чекаємо в листопаді на російському «ОРТ». Там я граю французьку-мільйонерку. Мені довелося заради «Ділок» їздити всю зиму до Москви.

А ще майже дев'ять місяців знімаюся в 60-серійному серіалі «Територія краси». Це — дуже якісне мило. Телеканал «Інтер» та «Фільм ЮА» планують випустити серіал в ефір після Нового року. І я задоволена, що багато роботи. Зніматися в двох фільмах водночас нелегко. Адже це різні ролі. У Ноябрьова я була віолончелістка, інтелігентка, мати двох дітей, яку покинув чоловік. Така собі мадам Брошкіна. А в «Території краси» — екстравагантна художниця з характером.

А перед цим зіграла у фільмі Юнгвальда-Хилькевича роль мадемузель Бланш, коханки кардинала Мазарині. Знімалася разом з Михайлом Боярським. Він — улюбленець дівчат мого покоління з часів «Трьох мушкетерів». І нині актор — у чудовій формі! Дай Боже йому натхнення та здоров'я. Адже він — символ покоління. А ще — батько талановитої акторки Лізи Боярської.

— До речі, як ви ставитеся до висловлювання Лізи: «Головна кар'єра для жінки — її родина»? — Це дуже близька мені позиція. Нещодавно Ліза приїжджала до Києва представляти фільм «Адмірал». Я спостерігала, який вона має вигляд, як говорить. І ще більше тепер захоплююся нею. Гарною й мужньою в плані ставлення до життя. У ній відчувається якась сила. Вона не схожа на деяких зірок шоу-бізнесу, які на всіх газетних шпальтах насаджують сумнівні ідеали. За моїм переконанням, ми маємо прищеплювати юним душам гідні ідеали. Російська телееліта в цьому плані вимогливіша. Там ніколи брутального не випускають на широку публіку, запевняю.

— А що вас особливо зачіпає на нашому телебаченні? — Якщо говорити про продукцію «Шансу» і «Фабрики зірок», то тут з'являються якісь проблєски. Але якщо подивитися хоч на одну з їхніх випускниць, стає гірко. Взяти хоча б ту ж Дашу Астаф'єву, котра вже з'являється в «Плейбої» з оголеним тілом. Будь-яка дівчина подумає: «І я можу стати популярною завдяки «Плейбою!». Але ж ця дівчина могла прикрасити собою будь-який фільм. Звичайно,

якщо тіло гарне, його можна вигідно продавати. Але навіщо робити з цього героїзм? Це недобре. А що добре? Хто сьогодні хедлайнери на нашому ТБ? Та сама «Фабрика зірок». В ефірі мусить бути й інший формат — глибший і, напевне, складніший. А не такий: прийшов, задер ноги, зняв ліфчика, щось промуркотів і ти вже — «зірка».

— А як вас із сестрою виховували?

— Пам'ятаю, батьки ховали запобіжника від телевізора, щоб «дитя очі не псувало й душу не засмічувало», підсуваючи мені гарні книжки. Батьки розуміли, що навіть тодішнє «незаймане» телебачення може щось руйнувати в дітях. Завдяки батькам я виросла в лоні високого мистецтва. Вчила уроки в гримувальній у мамі. Знала всі ролі батьків напам'ять. Сама вийшла на сцену в п'ять років і одержала приз за краще виконання дитячої ролі. Досі зберігаю те жовте ведмедик з алтайським медом. Відкриваю барильце й насолоджуюся пахощами того меду з самого дитинства.

— Нещодавно ваша мама Ганна Іванівна відсвяткувала 75-річний ювілей. Як це було?

— Мама для нас — найясніше сонечко. А був ювілей чудовий. Прийшли всі її рідні, близькі, друзі. Гори телеграм, прямий ефір на Першому національному. Для мамі всі це було нелегко, але мала вигляд вона вражаючий. Як акторка, вважаю, вона могла б посперечатися в майстерності з багатьма сучасними артистами театру й кіно. З її одержимістю, бадьорістю та глибиною. Я дивуюся мамі, вона зараз не грає в театрі, але черпає сили від життєвої мудрості. Зневірі вона не піддається. Не піддається одному з найбільших гріхів — зневірі — це дуже важливий її урок...

— Яку школу життя вам довелося пройти?

— Коли я покинула батьківське гніздо й поїхала вступати до театрального інституту, мама розповідала, що батько обіймав моє пальто, плакав за своєю Лялюнею, як називав мене з дитинства: «Лялюня моя рідненька». Я одержала «п'ятірки» майже на всіх іспитах і навіть від Миколи Миколайовича Рушківського за «художню майстер-

ність». І була в нього однією з найяскравіших учениць. Хоча його дратувало, що я знімалася ще в студентські роки в кіно — у чотирьох-п'яти картинах на рік, почавши свою кар'єру з «Вечорів на хуторі біля Диканьки» у режисера Юрія Ткаченка, разом з легендарним Олегом Янковським.

Але Рушковський замість того, щоб похвалити, навіть вимагав виключити мене з інституту за те, що занадто багато знімаюся. Він навіть казав: «Нехай твої батьки платять тобі стипендію. У тебе й так гонорари в кіно немало». За зйомки я одержувала 300—400 рублів. Це дуже пристойно. Так що були ревності й (не виключаю) — заздрість. Це почуття в нашій професії дуже розвинене у педагогів, партнерів і навіть родичів.

Заміж я вийшла у 21 рік, за народного артиста Євгена Паперного. Багато хто думав, що це — шлюб з розрахунку. Але це зовсім не так. Коли я прийшла в театр, то відразу закохалася в Євгена Паперного, в його роль у виставі Віктюка «Священні чудовиська», яку я дивилася не раз і ридала, так мені подобалося. Для мене Російська драма того часу була театром з великої букви. Я була щаслива, що потрапила до цієї трупи.

— А як вам, учорашний студенті, вдалося це?

— Я вперше потрапила до цього театру в 14 років. Тоді Ада Роговцева у п'єсі «Сподіватися» грала Лесю Українку, і пам'ятаю, як в повній тиші всі слухали кожне її слово. І Женю тоді уперше побачила, Євгена Васильовича Паперного, у виставі «3 життя комах». Чи могла подумати в 14 років, що він стане першим моїм чоловіком?

Потрапити в цей театр допоміг мені нині покійний приголомшливий актор і педагог Анатолій Федорович Пазенко. Він поговорив з тодішнім худруком театру Григорієм Кононенком. І той влаштував мені прослуховування. Я прийшла з розпущеним волоссям, з величезними карими очима, що дивляться з надією в цей світ, і читала йому монолוגи, вірші. Він вислухав і сказав: «Все, ви — наша. Блискуче. Беру!».

Мама в той час сиділа під театром на лавочці, прикриваю-

чись газетою, щоб її ніхто не побачив. А тут іде народний артист СРСР Юрій Мажуга, з яким вона навчалася на одному курсі, і запитує: «Ну що, Аню, влаштувала дочок?». «Так, — відповіла мама, не розгубившись, — і пишаюся цим!».

— Що було потім?

— Після прослуховування я йшла по коридору, а назустріч — Євген Васильович Паперний. Він так на мене подивився, що я зрозуміла: то йде доля. Просто приклеїв мене своїми оксамитовими очима з поволокою. Саме такі очі в моєї старшої дочки Тонечки. А тоді внутрішній голос мені сказав: «Оце буде твій чоловік». Хоч він на 16 років старший за мене. Так і сталося.

— Хто став для вас хрещеною мамою в мистецтві?

— Це — Раїса Недашківська, вона сказала: «Олю, що ти сидиш? Ідуть проби на Роксолану». Швидко телефонуй! І я подзвонила... А ще сестра допомагала, Наталя, тоді вже зірка нашого кіно. Показувала мене найкращим режисерам. Яка сестра, тим паче акторка, зробить це для когось? І тому завжди дуже тепло згадую про її підтримку.

— Ви прийшли в кіно, коли «головні» фільми Параджанова, Ілєнка, Осики й Машенка вже зняли...

— Але ж були й інші фільми: «Голос трави», «Карпатське золото», «Гори димлять», «Кармелюк», де мені пощастило знятися. Вони не менш одухотворені. Про «Голос трави» кажуть, що кращого фільму на тему білої магії не знайдеш. Але для багатьох історій кіно складається з портретів Кадочникової, Миколайчука й молодого Ступки в Будинку кіно. А є ще чудовий фільм Тимофія Левчука «І в звуках пам'ять відгукнеться», де я грала разом з мамою й батьком. От якби зробили ретроспективу цих фільмів, популярності їх, щоб у мене ніхто не запитував: «А до «Роксолани» ви десь знімалися?». Так — більш ніж у двадцять фільмах, і цікавих. Взяти хоча б «Пастку» про Івана Франка, де мені вдалося грати в партнерстві з Богданом Ступкою, моїм чоловіком Віталієм Борисюком і Анатолієм Хостікоєвим. За цей фільм в 1996 році ми стали лауреатами Шевченківської премії.

— Якщо ви для когось — Муза, як ставитеся до цього?

— У принципі, — нормально. Сподіваюся, що й сьогодні я — Муза для багатьох чоловіків, і це мене дуже стимулює. А свого часу була Музою багатьох політиків, вони виявляли до мене найромантичніші почуття. Зовсім не нахабні. І подарунки були чудові. І я за це дуже вдячна. Завдяки дуже відомому політикові одержала гарну квартиру. І він, уявіть собі, за це нічого не попросив. І таке ставлення дуже надихає. Адже я це маю завдяки імені, заробленому власною працею.

Розмовляв

Володимир БОНДАРЕНКО.

Фото надано

Ольгою СУМСЬКОЮ (УНІАН).

Листи з пекла

Видано в повному нецензурованому вигляді знамениту книгу Анатолія Кузнецова «Бабин Яр» («Саміт—книга», Київ, 2008, наклад 30 тис., у тім числі україномовний варіант — 5 тис.).

...Нещодавно в телевізійно-му сюжеті, присвяченому річниці визволення Києва, телеведуча з красивим надривом у голосі сказала, що в окупованому німцями Києві не ходили листи, і це було жахливо.

Це неправда. Варто перечитати «Бабин Яр» Кузнецова, щоб переконатися: листи тоді ходили з Києва навіть до Парижа. Отже, жахливо було інше: цілком цивілізовано й регулярно діяла пошта, і в той самий час так само регулярно діяла машина смерті в Бабиному Яру.

Мабуть, оця «нормальність» злочину, прирівняного до цивілізованої буденності, однаково властива тиранічним режимам — і гітлерівському, й сталінському. Саме нагадування про це непокоїло радянських ідеологів. Коли роман уперше побачив світ (у журналі «Юність» 1966-го, а у видавництві «Молодая гвардия» наступного року), він був дуже порізаний цензурою. Тепер усе повернуто в книгу. Те, що раніше було вирізане, тепер

набрано курсивом — отже, читач може легко бачити, що ж саме вважалося колись крамольною антирадянщиною. А це були якраз найбуденніші речі.

Інколи цензор вирізував навіть усмішку. Це там, де автор описує, як до Києва восени 1941-го увійшли німці. Солдати кажуть дівчатам-кичанкам: «Девушка, шпацірен бітте!». Далі вирізано: «Дівчата заусміхалися».

Що й казати, інші негероїчні деталі цензура також повикидала: й про паніку під час евакуації, й про те, що кияни мародерствували, коли відступила Червона Армія. Звісно, в книзі не лишилося згадок про 1933 рік (батько автора був комуністом-міліціонером і розстрілював без суду божевільних від голоду людей на Уманщині). Про 1937 рік теж нема згадок. Бабуся каже: «Не вір, сину, людям, у яких кашкет низько насунутий на очі!» Онуk питає: «Німцям?» — «І німцям, і нашим. Згадай, отак носили кашкет наші енкаведисти».

Анатолій Кузнецов
Роман-документ

Про кашкет — лишилося, про енкаведистів — ні. Та навіть з купюрами книжка свого часу сприймалась як одкровення. Тим-то її й вилучили тоді з бібліотек. Коли почалася епоха брежнєвського воєнно-мемуарного героїзму — ця книга стала зайвою. Та й пам'ять про Бабин Яр так само.

Тепер тим, хто читав роман Кузнецова ще в юності, — під шістдесят. Цю книгу обминула перебудова, коли виходило багато раніше забороненого. Отже, виросло два покоління, які «Бабин Яр» не читали. І це, можливо, найгірша купюра — бо її навряд чи можна повернути назад і набрати

курсивом або навіть жирним шрифтом. Це — купюра пам'яті. Виросло покоління, не навчене не довіряти людям, що своєрідно носять кашкети. Можливо, ще не пізно, й комусь допоможе ця книга.

Зрештою, вона й досі зберігає своєрідність стилю 60-х років — коли людям здавалося, що можна писати правду про те, як вони пережили Гітлера й Сталіна.

Автор назвав цю книгу «роман-документ». Вона й досі лишається документально-достовірною. Тож варто подякувати тим, хто книгу перевидав.

І ще кілька слів про український переклад. Він іноді, сказати б, надмірно добросовісний: перекладено навіть знамениту пісню «Если завтра война...», а подекуди трапляються невинуваті галицизми («файно», «газдиня»). Все б нічого, але коли йдеться про двомовний передвоєнний Київ — такий переклад вочевидь грішить супроти документальності.

Зате в українському перекладі ви можете знайти на першій же сторінці чудову друкарську помилку: там написано, що книгу видано 2009 року. Це ніби добрий знак: книга вважатиметься новою, а отже, цікавою, ще принаймні один рік.

Віталій ЖЕЖЕРА.

І знову майстер Пінзель!

Збірка знайдених в Україні робіт майстра Пінзеля поповнилася чудовим експонатом. Фігуру святого Онуфрія з монастиря в селі Рукомиші, що поблизу Бучача на Тернопільщині, вперше представлено громадськості у львівському Палаці мистецтв.

Кожна знайдена скульптура майстра Пінзеля — подія, і практично до кожної з них долучився Борис Возницький. Герой України, директор Львівської галереї мистецтв подарував світові Іоана Георга Пінзеля. Він першим дослідив творчість майстра, рятував його скульптури від людського нерозуміння, небайдості, а то й від варварства. Витягував їх із вогню, шукав на горищах, кладовищах і смітниках. І так протягом 20 років.

Ось і цього разу як тільки почув, що в Рукомиші є Пінзель, вирушив на Тернопільщину. Правда, не відразу вдалося розгледіти, що це — геніальний твір майстра, якого в Європі мистецтвознавці ставлять в один ряд із Мікеланджело. Спершу треба було зняти шарів 12 фарби, провести дослідження і навіть зроби-

ти копію. На це пішло два роки. Та сьогодні роботу, що вражає вібруючою пластикаю, експресією, шедевральним виконанням, виставлено в Палаці мистецтв.

Втім, це досконала копія, автор — Роман Вільгушинський. Роботу виконано спочатку з силікону, а потім із гіпсу — один до одного! А оригінал так і стоїть у церкві, із середини XVIII століття. Саме тоді скульптуру для монастиря святого Онуфрія замовив майстрові Пінзелю польський граф Микола Потоцький.

Коли святого Онуфрія, що стояв перед тим на вулиці, у надбрамній ніші, забрали для обстеження, сільська громада збунтувалася. Мовляв, святий, який завжди був їхнім заступником, перестав про них дбати. Начебто в селі почалися різні біди та нещастя. І оригінал повернули — вже не в нішу, а в церкву, встановивши засоби охорони. Правильно це чи ні — покаже час. Ясно одне: усім роботам Пінзеля, які є в Україні, потрібна особлива опіка, адже вони безцінні.

Скільки ще скульптур Пінзеля буде знайдено? Останнім часом оприлюднено дані про 8 його робіт. Загалом достеменно відомо про 40 його дерев'яних витворів — де саме вони перебувають і кому належать. Найбільше їх у музеях Івано-

Франківська, на Тернопільщині та в музеї сакральної скульптури Іоана Георга Пінзеля у Львові. Як відомо, 2007-го три західні області ініціювали проведення року Пінзеля, і це сприяло популяризації його імені у світі. Альбоми, випущені у Варшаві та в Києві, побачили іноземці. Триває робота над організацією виїзних виставок. Твори майстра Пінзеля хочуть побачити у Луврі та в Метрополітен-музеї Нью-Йорка. А перевезення потребує спеціальних контейнерів, технологічних розрахунків. На це у Львівській галереї мистецтв, яка займається організацією виставок, грошей немає. Однак проводити такі виставки потрібно.

«Так, ми досі не знаємо, якою мовою говорив Пінзель, ким він був, навіть не можемо пояснити, звідки ця експресія, що межує із чимось надприродним, — міркує вголос Борис Возницький. — Глибока духовність і натуралістична тілесність на тлі цілої симфонії складок та драперій... Його пластика бринить, палахкотить бароковим золотим вогнем і спонукає схилити голову перед талантом. Це — митець світового масштабу, який творив в Україні і, здебільшого, для українських церков!»

Сьогодні стає очевидним, що завдяки його імені ми можемо відкривати світові досконалу Україну!

Ірина ЄГОРОВА.

► ЗАПОРІЖЖЯ

Співець запорозьких лицарів

У виставковому залі Запорізької обласної організації Національної спілки художників відкрилася виставка творів народного майстра Володимира Шенделя «Лицарі Січі Запорозької», присвячена 450-річчю утворення першої Січі на Малій Хортиці. На виставці — 60 робіт митця з Донецька, 45 аркушів станкової графіки та 15 полотен живопису.

Шість років тому Володимир Шендель уперше побував на Хортиці, яка причарувала його. Потім він щороку приїздив сюди на пленери, ретельно і послідовно вивчав життя і побут, козацьку ієрархію, військові походи, звичаї й розваги. «Захворівши» на козацьку тематику, художник узявся до циклу «Лицарі Січі Запорозької». Чи не кожна робота Володимира Шенделя — символічний сюжет, що оповідає про козацьку долю.

Відвідуючи українські музеї, він зробив сотні замальовок на козацьку тематику. В своїх роботах художник з надзвичайною точністю вималював кожен образ, кожную деталь — від костюмів до зброї та коней («Отаман Війська Запорозького Низового Іван Сірко», «Кінець Січі Запорозької», «Виклик на герць»). Не менше уваги Володимир Шендель приділив козацьким звичаям («Останній вибір долі», «Водохреще») та розвагам («У корчмі», «Залицальники», «З пісню до людей»).

— Який це був народ! — захоплено каже Володимир Степанович. — Коли я про нього думаю, мене сповнює гордість за наших предків. Це справжні лицарі, які не знали страху перед смертю, для яких було за честь померти в бою, а не в ліжку.

Володимир Шендель — художник епічного масштабу, він сміливо поєднує далеке минуле і сучасність. В його роботах завжди є поетичність, експресія ліній і форм, невідомий інтерес до історії. Відвідувачів виставки одразу ж привабили такі роботи, як «Покаяння Івана Сірка перед Богом», «Острів побачень», «Запорожці на базарі», живописні полотна «Дорога на Січ», «Невдалий похід», «Чумацький шлях» тощо.

Микола МАНЬКО.

Віват, оперето!

Тріумфально пройшли гастролі Київського академічного театру оперети в Івано-Франківську. Протягом чотирьох днів у залі був аншлаг. А на гала-концерті «Віват, оперето!» люди стояли під стінами.

Шквал оплесків, букети квітів, сяючі обличчя глядачів — більшого успіху важко собі уявити. Що й казати, артисти подарували Івано-Франківську незабутнє мистецьке свято. Художній керівник і директор театру Богдан Струтинський каже, що так і має бути. Бо на афішах театру написано: «Крок до свята». Як пояснює пан Богдан, «депресія, що панує в суспільстві, вимагає від нас дарувати людям добрий настрій».

Театр показав свої найкращі вистави. Причому оперети І. Кальмана «Містер Ікс» та «Фіалка Монмартру» на івано-франківській сцені вперше звучали українською мовою. Це, наголосив керівник,

принципова позиція колективу. І хоч у Києві непросто будувати український театр, директор запевнив, що Театр оперети продовжуватиме рухатися в цьому напрямі.

Глядачі також не могли не помітити високу культуру театру, і не лише в сенсі прекрасної гри акторів, сценічного оформлення, костюмів, звучання оркестру, постановки танцювальних номерів, а й у ставленні, власне, до глядача. «А як інакше? — дивується Богдан Струтинський. — Адже головною дійовою особою в театрі є глядач!»

Отож навіть прощався з іванофранківцями театр по-особливому. Усім, хто допо-

магав у проведенні гастролей, у тому числі й першим особам області, були вручені гарно оформлені подяки та настінні годинники з логотипом Театру оперети. Як пожартував директор театру: «Щоб ви дивилися на них і думали: «Ну коли до нас знову приїде Театр оперети?»

Гастролю столичної оперети в Івано-Франківську стали ніби ще й творчим звітом Богдана Струтинського перед земляками. Адже він родом із Старого Лисця, що неподалік обласного центру. Київський театр опе-

рети очолив у 2003 році й оце вперше з ним приїхав до Івано-Франківська. У залі сиділи його мама, рідні та односельці. А що є приємнішим

за визнання на малій батьківщині?

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківськ.

Фото автора.

20 листопада — хмарно з проясненнями. На переважній частині території країни дощі, місцями з мокрим снігом (на заході та півночі невеликі опади). Вітер переважно південно-західний, 5–10 м/с; у західних областях місцями пориви. Температура вночі від 3° морозу до 3° тепла, у східних областях 0—5° морозу; вдень на півдні до 9° тепла; на Південному узбережжі Криму вночі 1—3° тепла, вдень 5—11° вище нуля.

Вшанували пам’ять жертв Голодомору

Президент України Віктор Ющенко вчора взяв участь у заходах із вшанування пам’яті жертв Голодомору, що пронісся над нашою країною в 30-х роках минулого століття.

Зокрема, глава держави побував на презентації Національної книги пам’яті (на знімку) та відкритті документально-художньої виставки «Голодомор 1932—1933 років — геноцид українського народу», а також на спецпогашенні оригінальної марки, присвяченої цій темі.

Тим часом у суботу, 22 листопада, Україна поминатиме жертв страшного голоду. Цього дня о 15.45 очікується трансляція звернення Президента України Віктора Ющенка до українського народу, а о 16.00 буде оголошено хвилину мовчання.

***

У селі Явтухи Деражнянського району відтепер буде пам’ятний знак жертвам репресій та Голодомору. Гранітну брилу вагою понад п’ять тонн привіз і встановив за власний кошт виходець із села Едуард Негребецький.

Трагедія 1932—1933 років глибоко поранила і його родину. Знає від батька, як помер від голоду дід, його брат та двоє синів. Односельчани, які прийшли на відкриття пам’ятника, розповідали про те, як цілі родини виганяли з хат, забирали все до останньої зернини, як гинули люди, а ті, хто вижив, рятувався бурячинням та лободою — пасовища навколо були голі, бо кожную травинку вищипували та з’їдали люди. Тепер у Явтухах намагаються згадати всіх, хто став жертвою комуністичних репресій та голоду, поіменно. Зробити це непросто, бо трагедія забирала цілі родини, про які потім уже ніхто не згадував. Одночасно старожили вирішили скласти і списки тих сільських активістів, котрі особливо постарались на ниві розкуркулення та хлібозаготівель. Переконані, що хоч таким чином, а вони все-таки повинні відповісти перед історією за свої вчинки.

Про ті само події згадали і мешканці села Авратин, що у Волочиському районі. Всією громадою вони зібрали кошти на пам’ятник, що має вигляд ангела скорботи. Для порівняння: у роки Вітчизняної війни район втратив півтори тисячі осіб, а жертвами голоду та репресій стало п’ять тисяч чоловік.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

***

Біля меморіалу, що увічне пам’ять жертв війни, репресій та Голодомору, відкритого нещодавно біля траси Київ—Чоп поблизу села Перемога Новоград-Волинського району, висадили парк. У цьому заході взяли участь керівники району на чолі з головою райдержадміністрації Миколою Іванюком, а з Києва приїхали вихідці з цього краю — члени земляцтва житомирян. З 600 грабів створили декоративну огорожу. Висаджено сто саджанців червоного дуба, а також тую. Голова Новоград-Волинського регіонального відділення земляцтва житомирян Анатолій Гордійчук зазначив, що такі спільні акції допомагають кріпити зв’язки з малою батьківщиною. Саджанці надало місцеве лісомисливське господарство.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

***

На Луганщині презентували обласний том Національної книги пам’яті. До неї включено відомості про 31560 жертв трагедії, які встановлено на основі опитування населення та з книг реєстрації записів про смерть за 1932—33 роки. Дослідницька робота триває досі. За час, що пройшов з моменту здачі книги до друку, кількість прізвищ жертв Голодомору збільшилась до 36 тисяч. Під час презентації відзначалось, що Луганська область від Голодомору постраждала найбільше. У цей період із життя пішло понад 68 тисяч мешканців регіону. Загалом на тему Голодомору в Луганській області сьогодні вже вийшло вісім книг, але дослідники продовжують відкривати нові факти та імена жертв масштабної трагедії.

Алла АНТИПОВА.

□ 1698. Під Москвою помер Петро Дорошенко, гетьман Правобережної України в 1665—76. □ 1888. Народився Хосе Рауль Капабланка, славетний кубинський шахіст, чемпіон світу 1921—1927. □ 1917. У Севастополі розпочався з’їзд моряків Чорноморського флоту. □ 1922. У Харкові народився Юрій Кнорозов, етнограф і мовознавець. Першим у світі розшифрував письмо індіанців майя. □ 1986. В СРСР ухвалено закон про індивідуальну трудову діяльність.

Пам’ятник до «дати»...

ТЕМА

На сайті Президента України розміщено план заходів щодо відзначення трагічної дати — 75-річчя Голодомору 1932—1933 рр. Серед них — освячення і відкриття у суботу Меморіалу пам’яті жертв голодоморів.

Тим часом зведення цієї помпезної споруди на схилах Дніпра — далеке до завершення: будівельні роботи у повному розпалі. Втім, маємо досвід — закінчувати все до «дати» і в одну ніч. Тож доводиться констатувати: синдром «совка» засів у генах деяких наших політиків навичку й так, що вони примудрилися заїделогізувати навіть те, що ідеологізувати — гріх. Та ще й суто по-радянському: за величезні кошти, «під фанфари» знову споруджується черговий гігант.

Але я про інше: під час розгляду проекту містобудівною радою зверталася увага на невдаде розташування комплексу — на території парку Вічної слави, неподалік обеліска Слави та Києво-Печерської лаври — охоронної зони заповідника, який входить у список пам’ятників світової спадщини ЮНЕСКО. Тож будь-яке будівництво тут — небажане, особливо, коли йдеться про цілісність дніпровських схилів. Ініціатори тоді запевнили, що шукатимуть інше місце для меморіалу.

Тому жоден з проектів не був рекомендований до реалізації, а журі ухвалило рішення про організацію ще одного туру — з переглядом місця розташування комплексу. Попри це, нічого не змінилось, а майбутній меморіал мав ще й далі «поповзти» схилом. Переміг у конкурсі проект радника Президента та автора меморіалу жертвам голодомору в селі Хоружівці, художника Анатолія Гайдамаки...

Окрема тема — вартість меморіалу. Два роки тому називалася сума 80 млн. грн. — на спорудження його першої черги. Нині вже інша цифра: 160 мільйонів — шоправда, без оздоблення. Цифри загальної вартості комплексу називаються різні — від 700 тис. грн. до 1 млрд. грн. На етапі проектування передбачалося, що спорудження меморіалу фінансуватиме київська міська влада. Але нині вона розраховує на те, що це робитиме уряд...

Існує світова практика: дорогі проекти, пов’язані з трагедією народу, реалізуються не лише за бюджетні кошти. До цієї справи залучаються меценати, недержавні фонди,

громадські організації, громадяни країни — хто скільки може. Але це потребує немало часу, а уряд і Президент мали б багато потрудитися. Що зробили наші можновладці — годі говорити...

Інформація до роздумів: уряд США у зв’язку з фінансовою кризою призупинив спорудження меморіалу, пов’язаного з трагедією 11 вересня: кошти потрібні на інші потреби. Вартість пам’ятника жертвам голокосту в Берліні — 28 млн. євро. Скільки коштів ватиме меморіал у Києві — достеменно не знає ніхто, бо навіть проекту другої його черги ще немає.

Задля чого чи для кого споруджується меморіал? У цілому світі — для того, щоб нові генерації пам’ятали про це і ніколи більше не допустили нічого подібного. Ця справа не терпить суети та вимагає участі всіх громадян. Мені доводилося чути від деяких чиновників, що в цьому разі негоже економити, бо мета того варта. Але ж справжня пам’ять — не в пам’ятниках і не в показусі, а в серцях...

У кожному обласному та районному центрі, в селах центральна влада звеліла спорудити пам’ятники жертвам голодоморів. Обласне начальство — залежно від того, як хто хоче сподобатися вищому, вибудовує меморіали за рахунок місцевих бюджетів. Тим часом в українських селах мешкає ще немало й очевидців, і учасників трагедії голодоморів, на чию долю випала війна та післявоєнне лихоліття. Нині вони виживають в умовах новітніх криз — перебудови, проблем незалежності, розвалу й бідламу, спричинених невмілим господарюванням кількох урядів.

Іхньої пенсії бракує на все — сплату за комунальні послуги, лікування, харчування, вони без проблем не можуть дістатися поліклініки чи райцентру. Може, нам варто жити по кишені, а мільйони, плановані на помпезні пам’ятники, все-таки спрямувати на потреби бодай стареньких людей, котрі пережили голод, і приречених на бідкування нині?

...У селі на Житомирщині, де я народилася, і де від голоду не померла жодна людина, років 15 тому односельчани встановили на цвинтарі дерев’яний хрест без будь-якого напису. Але й найменший школярик знає, що він — у пам’ять про померлих від голоду...

Валентина ПИСАНСЬКА.

СПОРТ

Корисна перевірка

Футбол. Сьогодні у Дніпропетровську на «Дніпро-арені» національна збірна України зіграє товариський матч проти збірної Норвегії. А позавчора у тренувальному центрі київського «Динамо» в Кончі-Заспі наставник нашого колективу Олексій Михайличенко провів традиційну зустріч із представниками ЗМІ.

— Ретельно готуємося до зустрічі. Шоправда, виникли певні проблеми. Травмувалися Несмачний і Ярмаш, котрих замінили Шевчуком та Красноперовим. Для того й існує розширений список кандидатів. На цей момент до збірної прибули всі викликані, окрім Федоріва з російського клубу «Акмар» (Перм). Якщо він не назве вагомих причин запізнення або неявки, вживемо заходів. Якщо немає бажання, треба чесно сказати про

це. Якщо причина — інтереси клубу, то треба вибирати: або клуб, або країна...

Розраховуємо, що матч проти скандинавів буде дуже корисний. Це ще одна можливість нашим футболістам показати себе. Адже збірна — це особливий, значно вищий рівень, на якому саме і треба багато чого доводити. Ми добре вивчили норвежців, яким властивий британський стиль гри. Це динаміка, швидкість і вміння боротися. Отож корисно буде переглянути кандидатів у такій зустрічі. Однак і про результат не забуватимемо.

— Ви запросили до збірної полтавця Олега Красноперова, що можете сказати про нього?

— Гратиме на правому фланзі оборони. Хоча він універсал: може діяти і ліворуч, і на місці опорного півоборонця.

— У збірній таки з’явився «новий українець» Марко Девич...

— Не подумайте, що я зробив це під тиском преси. Я і так був не проти запросити нападника «Металіста». Але насамперед він мав показати високий рівень. А поєдинок проти Норвегії — саме той момент, коли можна перевірити рівень усіх новачків. Маємо намір усім надати шанс виявити себе.

Я спілкувався з Девичем. Він добре володіє російською. Як його прийняла команда, сказати поки що не можу, бо минуло ще мало часу. Та про особливу атмосферу в колективі не забуваємо.

— Ви чомусь не згадали про травму Дениса Голайда. Хто замінить сімферопольця?

— Незамінних немає. Маємо цілу групу універсалів — Олександр Алієв, Марко Девич, Сергій Назаренко, Сергій Кравченко здатні зіграти і праворуч, і ліворуч, і в середині поля...

— Як розцінюєте нинішній стан вітчизняного футболу?

— Великої різниці між проведенням чемпіонату України, Прем’єр-лігою та Професійною футбольною лігою я не бачу, бо це лише перші кроки, і багато чого потрібно ще вдосконалити. Матчі граються у п’ятницю, суботу, неділю. Я дуже хотів би, щоб поєдинки з участю наших лідерів проходили в суботу. Адже збірна формується майже повністю на їхній основі. Тоді б гравці мали більше відпочинку. Однак чемпіонат став ідейнішим. Хочеться, щоб у нас з’явилося більше команд, які боролися б за

медалі. І щоб їх вистачало не на півчемпіонату, а на всю дистанцію. Це підвищувало б рівень не лише турніру, а й гравців.

— Чи можна очікувати в матчі з норвежцями якихось експериментів у плані тактики?

— Тактика дуже важлива для досягнення результату. Маємо на озброєнні кілька варіантів. Можливо, і здивуємо когось...

«Шахтар»—«Динамо» — протистояння триває

Учора в Будинку футболу відбулося жеребкування півфінальних пар Кубка країни. Отже, зустрінуться «Шахтар»—«Динамо» і «Металіст»—«Ворскла». Дату проведення матчів визначать у грудні.

***

Хокей. Відкритий чемпіонат Росії. Вища ліга. Дивізіон «Захід». **«Кристал» (Електросталь) — «Сокіл» (Київ).** 1:3 (0:1, 0:0, 1:2). «Димитров» — 70 очок, «Сокіл» — 69, «Рись» (Подольськ) — 61...

В. Б.

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов’язкове.

Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка)

українською і російською мовами.

Передплатні індекси:

для фізичних осіб — 40224, 08775,

для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2008 рік:

для фізичних осіб — 6,00 грн.

та 4,00 грн.,

для підприємств і організацій — 20,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 161000.

БАТ «Видавництво «Київська правда» 04136, м. Київ, вул. М. Гречка, 13. Зам. 3052

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:

для довідок — 503-68-72;

телефакс — 234-72-54;

відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;

телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

